

היום הבין-לאומי למאבק באלימות נגד נשים

הצעות לפעילויות בבתי הספר העל-יסודיים

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה למגדר ולשוויון בין המינים

"Medusa by Caravaggio" מאת קרווג'ו, מתפרסם לפי רישיון נחלת הכלל דרך ויקישיתוף

**משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
היחידה למגדר ולשוויון בין המינים
ירושלים, תשע"ו**

צוות פיתוח

הממונה על היחידה למגדר ולשוויון בין המינים, אושרה לרר שייב

כתיבה:

מיה משעול
ד"ר יעל דורון
שירלי אקרמן
רותי זוסמן
ד"ר אורנה מרקוס בן צבי
ענבל רז

ריכוז ועריכה פדגוגית: רותי זוסמן

ייעוץ לשון: סמדר גלעד

מבוא למורה

יום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים חל מדי שנה ב 25 בנובמבר. ב-17 בדצמבר 1999 הכריז האו"ם על יום המאבק באלימות נגד נשים, ומאז מציינים אותו בכל העולם. כבר בשנת 1981 קבעו פעילות פמיניסטיות בתאריך זה את יום המאבק באלימות.

במסגרת ההכרזה על יום המאבק בהחלטה 54/134 קרא האו"ם לממשלות העולם לארגן פעילויות להעלאת המודעות הציבורית לסוגיית האלימות נגד נשים בחברה. כל עוד נשים בכל רחבי העולם חוות חוסר ביטחון במרחב הציבורי: ברחוב, במקומות בילוי, במקום העבודה ועוד, וכל עוד הן קורבנות לאלימות במשפחה, לאלימות כלכלית, להטרדה מינית ולאונס, יש צורך לציין יום זה.

הצורך ביום להעלאת המודעות נובע גם מכך שלרוב הנתונים האמתיים על אודות היקף האלימות נגד הנשים אינם גלויים לציבור, וחלקם אף אינם מדווחים לרשויות. (על חוק "חובת היידוע" של עובדי הוראה ראו באתר של שפי"י - [כאן](#)).

התאריך נקבע ל 25 בנובמבר, יום רצח האחיות מיראבאל, שלוש פעילות פוליטיות ברפובליקה הדומיניקנית שנרצחו בשנת 1960 בהוראת הדיקטטור, רפאל טרוחיו. תאריך זה מציין גם את התחלתם של "16 ימים של אקטיביזם", בעקבות זאת ב-10 בדצמבר חל "יום זכויות האדם".

לציון יום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים מובא בפניכם מקבץ של פעילויות שאותן כתב צוות היחידה למגדר ולשוויון בין המינים במשרד החינוך, כדי לאפשר למורה לבחור מתוך מגוון הפעילויות את זו המתאימה לכיתה. יש לזכור שזוהי הצעה כללית בלבד, ועל כל בית ספר לעשות התאמות לחברה, לקהילה ולתרבות שבהן הוא פועל. המורה מוזמנת לשנות את הפעילות הנבחרת ולהתאימה לגיל התלמידות/ים, ליכולות הרגשיות והאינטלקטואליות שלהן/ם. החוברת מיועדת לתלמידי חטיבות הביניים והחטיבות העליונות.

השתדלנו להציג כאן היצע רחב של פעילויות כדי שיהווה תשתית מגוונת ומשמעותית לציון יום המאבק באלימות נגד נשים. אנו מקווים עוד שבדרך זו נפתח בקרב הדור הצעיר מודעות לתופעה, למאפייניה, לממדיה ולהשלכותיה על החברה כולה, וזאת כדי להביא לצמצומה ככל האפשר.

אושרה שייב לרר
הממונה על היחידה למגדר ולשוויון בין המינים

היום הבינלאומי למאבק באלימות נגד נשים

מטרות

1. הגברת המודעות לתופעת האלימות נגד נשים לסוגיה
2. בירור גבולות המותר והאסור ביחסים שבין המינים
3. דיון בדרכים למניעת אלימות נגד נשים
4. דיון בחשיבות היום הבין-לאומי למאבק באלימות נגד נשים

מהלך:

חלק א':

- פעילות פתיחה: מומלץ לקיים במסגרת "כיתה הפוכה"¹. לשם הבניית ידע התלמידות/ים יתבקשו לכתוב בבית דוגמות לאלימות נגד נשים על קיר שיתופי (באמצעות כלי מקוון PADLET).
- במליאה התלמידות/ים יציגו את מה שכתבו על הקיר השיתופי, יציגו את הסרטונים או התמונות שצירפו, ויסבירו איזה סוג של אלימות בא לידי ביטוי בנספחים.
- בקבוצות: קריאה משותפת של נספח 1 תוך דיון בשאלות הבאות:
 - ♣ כיצד, לדעתכן/ם, תורם חוסר השוויון בין המינים לתופעת האלימות כנגד נשים?
 - ♣ מה, לדעתכן/ם, מנסה הגבר האלים להשיג מהאישה, קורבן האלימות שלו?
 - ♣ שערו מהן הסיבות לכך שנשים החוות אלימות נשארות עם הגבר האלים? חוו דעתכן/ם.
 - ♣ מה הייתם מציעות/ים לפוגע ולנפגעת לעשות כדי למנוע את האלימות?
- בקבוצות: המשך הפעילות בקיר המשותף: התלמידות/ים יתבקשו לתקן, לעדכן, להוסיף למה שכתבו בבית על אלימות כנגד נשים.
- סיכום במליאה אחרי התוספות והעדכונים של הקיר השיתופי.

חומרי למידה

חלק א'

- קיר שיתופי PADLET
- ♣ הנחייה לפעילות בבית - על הקיר השיתופי (קישור יישלח לתלמידות/ים):
25 בנובמבר נקבע במוסדות האו"ם כיום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים. **מהי אלימות כנגד נשים?** הביאו לה דוגמות.
כתבו על הקיר השיתופי את הידע שלכם בנושא. אתם יכולים לצרף לפתקית שכתבתן/ם, תמונה, סרטון, קובץ WORD ואפילו הקלטה שלכן/ם.
הדברים שתכתבו והדוגמות שתצרפו יהוו תשתית מרכזית ללמידה שלנו בכיתה על הנושא.

¹ כיתה הפוכה היא מודל ההופך את היוצרות מבחינת ההתנהלות בכיתה. במקום להאזין להרצאות או לשיעורים של המרצה או המורה, התלמידים צופים בביטויים בקטעי וידאו קצרים בנושא הנלמד לפני בואם לכיתה, קוראים מידע ממקורות שונים, מאזינים להרצאה מוקלטת וכו'. בכיתה עצמה, השיעורים מוקדשים לדיונים בנושא, לתרגול או לפרויקטים. המורה משמשת כמנחה למידה המסוגלת לעבוד עם כל תלמיד/ה בנפרד, להבהיר מטלות ולהציע עזרה נדרשת. יתרון השיטה, מורות/ים יכולות/ים להקדיש זמן רב יותר בעבודה ישירה עם תלמידות/ים במקום להרצות בפניהן/ם.

היום הבינלאומי למאבק באלימות נגד נשים

25 בנובמבר נקבע במוסדות האו"ם כיום המאבק הבינלאומי למניעת אלימות נגד נשים. מה אתם יודעים על אלימות נגד נשים? מהי אלימות כנגד נשים? הביאו דוגמאות שאתן/ם מכירות/ים. כתבו על הקיר השיתופי את הידע שלכם בנושא. אתם יכולים לצרף לפתקית שכתבתם, תמונה, סרטון, קובץ וורד ואפילו הקלטה של עצמך/ם מדברות/ים. הדברים שכתבתם והדוגמאות שתצרפו יהוו תשתית מרכזית ללמידה שלנו בכיתה על הנושא.

אני רואה לך בעיניים/ אתי אנקרי - האם מתוארת כאן אלימות? מה?

דוגמה: אלימות נגד נשים
אלימות נגד נשים היא תופעה חברתית הכוללת אלימות פיזית, אלימות מילולית, התעללות נפשית, תקיפה מינית או אלימות כלכלית כלפי נשים.

ואת הכאב ואה הבושה
חוליכי בשקט לחייך...

דוגמה נוספת
אלימות מצד הגבר עשויה להתבטא ברכושנות וקנאה כלפי האישה, בידוד האישה, ניסיון לשלוט בחייה של האישה באופן מוחלט, ניסיון הפחדת האישה על ידי מכות, שבירת חפצים או פגיעה ברכוש, איום בפגיעה עצמית כגון התאבדות, והכחשת האלימות. בחלק מהמקרים, הגבר נוטה להתחרט על מעשיו בהטחות חזרות ונשנות כי "זה לא יקרה שוב".

דוגמה ללוח PADLET בנושא (נא לא להשתמש בדוגמה. ניתן להעתיק את הלוח לחשבון שלכם)
מדריך למשתמש PADLET

נספח 1: מהי אלימות נגד נשים?

אלימות נגד נשים היא תופעה חברתית הכוללת אלימות פיזית, אלימות מילולית, התעללות נפשית, תקיפה מינית או אלימות כלכלית כלפי נשים. קיימות תאוריות הטוענות שהסיבה לתופעה זו נעוצה באי השוויון המגדרי ובמעמדן הנחות של נשים לאורך ההיסטוריה. על אף התקדמות מסוימת במעמדן של נשים וחקיקת חוקים מגנים, ממשיכה התופעה להתקיים באופן נרחב ולגבות קורבנות נוספים.

בתרבויות שונות ובחברות פטריארכליות נחשבה האישה לרכוש של הגבר. אלימות נגד נשים הייתה דרך לשליטה בהן ולהגבלת צעדיהן ומעמדן בחברה, ותרמו לכך חוקים שונים ומדיניות ממשלתית בחלק מהמדינות, שלעתים קיימים גם כיום.

אלימות כלפי בת הזוג היא מצב מורכב מאחר שביחסים בין נשים וגברים נמצאת סתירה: מצד אחד, יחסים של מתח, ריחוק ועוינות, ומצד שני, משיכה, אהבה וחיבה. מרבית התוקפים עשויים להיות אנשים בעלי צרכים אשר יכולים לאהוב ולהיות נאהבים, והם נוקטים באלימות כדי לקבל את רצונם מבנות זוגם ולהשיג עליהן שליטה. אלימות בעל כלפי רעייתו עשויה להיות מופעלת בכמה אופנים: פיזי, נפשי, מילולי, מיני וכלכלי. ההתנהגויות כוללות איומים, השפלות

מילוליות ופיזיות, מעקבים, הטרדות, הצרת צעדים, בידוד חברתי, מניעת שליטה וגישה למשאבים כלכליים, השלכת חפצים, אונס או פגיעה מינית, פגיעות פיזיות שונות, ולעתים ניסיונות רצח ואף רצח.

נשים רבות נשארות במערכת זוגית אלימה בשל תלות כלכלית ורגשית משמעותית בגבר המתעלל, והעדר מנגנוני תמיכה ועזרה (מיעוט מקלטים לנשים מוכות ותכניות שיקום). דרישה לפרידה או ניסיונות בריחה מובילים פעמים רבות למעשי אלימות נוספים מצד בן הזוג ואיומים ממשיים על חיהן של הנשים.

סוגי אלימות

אלימות פיזית: נשים ונערות רבות נמצאות במערכות יחסים עם בני זוג המתעללים בהן לרוב בצורה פיזית, אך גם מילולית, מינית או נפשית.

אלימות נפשית: אלימות נפשית כוללת השפלה, איומים, אלימות מילולית ובידוד חברתי. על אף שהתנהגויות אלה בפני עצמן אינן משאירות סימנים גופניים, הן עשויות להוביל למצבים של חרדה מהאפשרות למימוש האיומים. ההשפלות, ההאשמה והביקורת עלולות לפגוע משמעותית בדימוי העצמי וההערכה העצמית של האישה ובתחושת המסוגלות העצמית שלה. אלימות נפשית יכולה לבוא לידי ביטוי לעתים בשתיקה ארוכה מכוונת או בהתנהגות פסיבית-אגרסיבית, שבה במקום ביטוי הכעס בצורה גלויה ובשיחה, עושה זאת האדם על ידי התנהגות תוקפנית (לדוגמה: טריקת הדלת).

אלימות מינית: תקיפה מינית היא תקיפה בעלת אופי מיני המתבצעת כלפי אדם ללא הסכמתו או בניגוד לחוק. היא כוללת מגע בעל אופי מיני באמצעות גופו של התוקף או באמצעות חפץ. העבירות מוגדרות על פי החוק והן: מעשה מגונה, אונס ומעשה סדום בכפייה (יש הרואים גם בהטרדה מינית סוג של תקיפה מינית, ויש המעדיפים להבחין בין השתיים). בהתאם לכך כל אקט מיני המאופיין בהתנגדות נחשב כאלימות מינית, ולכן יכול להתקיים גם בין בני זוג וזוגות נשואים. בתרבויות מסוימות ישנם גברים הסבורים כי בידם הזכות להכריח את בת זוגם לקיים עמם יחסי מין גם ללא הסכמתה, אך הדבר נחשב לאונס על פי החוק במרבית מדינות העולם המערבי.

דוגמה נוספת לאלימות מינית היא "אונס דייטים" (Date Rape) - תקיפה בין אנשים שזה עתה הכירו, למשל במהלך דייט, ללא הסכמתו של אחד מהם. כיום אחוז אחד מהמתלוננות במרכזי סיוע לנפגעות תקיפה מינית מתלוננות על אונס בדייטים, אך ההנחה היא כי אחוז הנפגעות גבוה יותר, בשל האשמה עצמית של האישה וקושי לקבוע לעצמה האם האירוע נחשב אונס.

אלימות כלכלית: במקרים אופייניים המזוהים כאלימות כלכלית, בן זוג אחד מונע מבן הזוג האחר הוצאת כספים כמעט באופן מוחלט, ללא קבלת אישור ממנו. ייתכן שבן הזוג מונע אחזקת צ'קים ו/או כרטיסי אשראי, שואל על כל הוצאה כספית ומביע כעס כאשר יש הוצאת כספים ללא אישורו.

מאפיין נוסף המזוהה עם אלימות כלכלית הוא העברת כספים משותפים למקומות מסתור שאין לבן הזוג ידע עליהם ו/או גישה אליהם. אלו יכולים לכלול חשבונות בנק או תיקי השקעות שלאחד מבני הזוג אין ידע או גישה אליהם.

מכיוון שמערכות רבות בחברה, מתייחסות למשפחה כיחידה אחת, נמנע לעתים סיוע לקרבנות אלימות כלכלית, שכן כל עוד אין תלונה, החברה מסביב אינה מזהה כל בעיה. (מתוך [ויקיפדיה](#)).

חלק ב'

- חלוקת הכיתה לקבוצות. כל קבוצה תקבל סיפור אירוע עם שאלות מנחות לדיון קבוצתי בסיפור (ראו בחומרי הלמידה בהמשך).
- התלמידות/ים יתבקשו לעצב כרזה הקוראת להפסקת התופעה המתוארת בסיפור האירוע.
- התלמידות/ים יתבקשו להציג במליאה את סיפור האירוע שלהם, את מסקנותיהן/ם על האלימות המתוארת, וכן את הכרזה שעיצבו. (מומלץ מאוד לתלות את הכרזות במרחב הבית ספרי, כדי להעלות את התופעה למודעות של כלל באי בית הספר)
- עריכת DEBATE על הצורך ביום בין-לאומי למאבק באלימות נגד נשים.

חומרי למידה (לחלק ב):

אירוע 1: פרשת אלנבי 40
קראו את הכתבה *הפניכין/מ.*
צפו *השאלות האחרות.*

דנה ירקצי: יום רביעי, 07 באוקטובר 2015

הפרקליטות למשטרה: לחקור חשד לאונס במועדון "אלנבי 40"

מאות השתתפו בהפגנה בתל אביב, בעקבות התייעוד שבו נראית צעירה שתויה מקיימת יחסי מין על הבר של המועדון התל אביבי. הפרקליטות תפנה למשטרה בבקשה לבצע השלמות חקירה בתיק. "יחד נפר את קשר השתיקה"

הפרקליטות הודיעה אמש (שלישי) כי היא תבקש מהמשטרה לבצע השלמות חקירה בתיק של מועדון אלנבי 40, שבו תועדה צעירה מקיימת יחסי מין עם כמה גברים על הבר תחת השפעת אלכוהול. לפי הפרקליטות, התיק הועבר תחילה עם חשד לעבירה של פרסום תועבה, אולם כשהתברר שקיימת אפשרות שהצעירה נאנסה, היא פנתה למשטרה בבקשה לבצע השלמות חקירה בעניין זה.

מהמשטרה נמסר כי במהלך חודש יוני התקבלו חומרים המעידים על ביצוע עבירה לכאורה שבוצעה במועדון בחודש מאי האחרון. בעקבות הגשת החומרים נפתחה חקירה במחלק החקירות של תחנת לב תל אביב וכמה מעורבים נחקרו בחשד להשתתפות באירוע והעלאת מופע תועבה. לאחר בחינת הפרקליטות ולאחר שמי מהמעורבים מסר באמצעות התקשורת פרטים חדשים על המקרה, הוחלט להשיב את התיק ליחידה החוקרת ולחקור את המעורבים בדבר בחשד לכאורה של עבירת אינוס.

בתוך כך, מאות בני אדם הפגינו אמש בדרישה לסגור את המועדון ברחוב אלנבי שבתל אביב. לדברי המוחים והמוחות, ההפגנה יצאה לדרך אחרי מסע לחצים שהופעל עליהם על ידי המשטרה.

ח"כ מירב מיכאלי נאמה בהפגנה והודתה למשטרת ישראל: "תודה על שהם איפשרו לנו להפגין מול המקום שבו נעשה הפשע". לדבריה של מיכאלי, "היה רגע שבו המשטרה לא רצתה שנפגין

פה, כי זה מפריע לסדר הציבורי. אנחנו אומרות בתגובה - שזה בדיוק הסדר הציבורי שאנחנו רוצות להפריע לו".

[לצפייה בסרטון ההפגנה](#)

מרים שלר, מנהלת מרכז הסיוע לנפגעי ונפגעות תקיפה מינית, נאמה בהפגנה ואמרה: "שוב אנחנו מוצאות את עצמנו בלב פרשה ציבורית שיש עליה מחלוקת. איך זה לא ברור שמה שאירע ב'אלנבי' 40 לא היה צריך לקרות". עוד הוסיפה שלר, "במציאות שאנחנו רואות, אלימות מינית היא נורמלית, תפקידנו לומר למציאות הזאת דף, לא עוד. לא נשלים עם ניצול ציני של נשים, אלימות בחסות ועידוד מקומות בילוי. זה לא העולם שאנחנו רוצים ורוצות לחיות בו".

ח"כ רויטל סויד (המחנה הציוני) גם נשאה דברים בהפגנה ואמרה: "במשך שעה ארוכה היום דיברתי עם הנערה שלפני חודשיים נאנסה על ידי כמה גברים. היא משותקת, יש לה מחשבות אובדניות, היא לא מסוגלת להמשיך בחייה אחרי מה שעברה". עוד אמרה ח"כ סויד, "הצעירה שתתה לשוכרה וזה מותר לה. הגברים במקום ניצלו את מצבה וקיימו אתה יחסי מין. היא נאנסה במקום הזה ואף אחד לא ניסה לעצור את המעשה". על הפצת הסרטונים אמרה ח"כ סויד: "הבליינים תיעדו אותה בסרטונים - ומאז בכל יום היא נאנסת מחדש". באמצע נאומה של ח"כ סויד, אחד המפגינים במקום התפרץ לדבריה וקרא: "איפה אימא של הצעירה הייתה? איפה החינוך שלה?". בתגובה לדברים הקשים התפתח עימות והמפגינים זעקו לעברו: "לך הביתה", והוא גורש מהמקום.

הסיפור שנחשף בחדשות 10, שבו תועדה צעירה כשהיא מקיימת יחסי מין עם כמה גברים על בר המועדון בעודה שתויה ולעיני הבליינים - שתיעדו ועודדו את האירוע - הביא את דנה נחשון וסיוון בר-אדון להקים עצומה לסגירת המועדון. בעקבות ההיענות הגדולה, החליטו השתיים לקיים הפגנת מחאה לסגירתו.

בשיחה עם וואלה NEWS! סיפרה דנה נחשון על המחאה שעוררה. "אחרי שראינו את הכתבה החלטנו לפתוח עצומה ברשת לסגירת 'אלנבי 40'. הרגשנו שאנו חייבות להפגין סולידריות במקום שלא הייתה כזו", אמרה. "החלטנו לעשות מעשה אקטיבי, וכשראינו את ההיענות - מהיעד הראשוני של אלף חתימות, הגענו ל-15 אלף חותמים - הוחלט לארגן הפגנה בנוסף".

"אלנבי 40' הפך לסמל של חולה רעה, של ניצול מיני וביזוי. התנהגות כזו נעשתה תחת אצטלה של בילוי", הוסיפה. לדבריה, למרות שבהתחלה המשטרה הקשתה על הרעיון לקיום ההפגנה, הוחלט לשלב ידיים כדי לקיים אותה. "בסופו של דבר היינו צריכים לשתף פעולה עם המשטרה. הם הבינו את גדולת ההיענות בעצמם וזה תפס תאוצה".

"האנשים שתיעדו את האירוע הוסיפו חטא על פשע"

"הרגשנו שלנוכח אי-העשייה שראינו באותו המועדון, אנחנו חייבות לעשות משהו. לא יכולנו להיות כמו אותם האנשים שישבו, ראו ולא עשו דבר", אמרה נחשון.

על החשיבות לסגירת המקום הסבירה: "זה מועדון שנתן חסות לאירוע חמור שדגל שחור גדול מתנוסס מעליו. זה אירוע שאנחנו לא מסוגלים כחברה לקבל, נחצו פה כל הגבולות". לדבריה, "מעבר לסוגיה הפלילית, גם הבעלים של המועדון - שלא השתתף באירוע באופן אקטיבי - עודד את המעשה בצהלות ומחאות כפיים. גם הקריין של המועדון וכל האנשים שתיעדו את הצעירה הוסיפו חטא על פשע".

מטרת העל מבחינת המארגנות היא סגירת המועדון. "זוהי המטרה הראשונית שאמורה לצאת מההפגנה", אמרה נחשון והוסיפה, "זה גם צריך לשלוח מסר לבעלי מועדונים נוספים שחושבים שהעסק שלהם יכול לספק קרקע פורה לסוג כזה של התנהגות. אני קוראת לזה חגיגה על חשבון כבוד האדם". עוד מסר שרצתה נחשון להעביר בהפגנה ובמחאה הוא "קריאה משמעותית נגד אלימות מינית במדינה".

שאלות לדיון בקבוצה:

- הציגו את כל הסוגיות המוסריות והמשפטיות העולות מן הכתבה, והסבירו איזה סוג של אלימות מבטאת כל סוגיה. דונו בעמדות שהציג כל אחד ואחת.
- ממה, לדעתכן, נובעים כשלים מוסריים אלה?
- אילו עצות הייתן/ם מייעצות/ים לצעירה בסיפור, כדי להימנע ממסכת האלימות שחוותה? נמקו את דבריכם.
- אילו עצות ערכיות הייתן/ם מייעצות/ים לאנשים שהיו במועדון 'אלנבי 40' ולא נקפו אצבע כדי לעזור לצעירה?
- מה דעתכן/ם על דברי המפגינים? האם, לדעתכן/ם, ההפגנה ומסריה יכולים למנוע אלימות כזאת בעתיד? אם כן, כיצד?
- כיצד, לדעתכן/ם, יום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים יכול למנוע תופעות כאלה בעתיד? מה צריך להדגיש ביום זה כדי למנוע תופעות כאלה?
- עצבו כרזה שתשכנע גברים ונשים להימנע מסיטואציה דומה.
- הציגו את מסקנותיכן/ם ואת הכרזה שעיצבתן/ם במליאה.

עומרי אפרים | 25.11.14

"אימא מושפלת, הילדים משלמים". עלייה באלימות במשפחה בשנה האחרונה נרצחו עשר נשים על ידי בני זוגן. בארגון ויצו אומרים כי מספר תיקי האלימות במשפחה יגיע השנה ל-23 אלף. לקראת יום המאבק באלימות נגד נשים, ביקרנו במקלט. "הוא אמר: 'אקח את הילדים, לא תראי אותם לעולם'"

26 ילדים חיים במקלט לנשים מוכות של ויצו. הם מסדרים את השולחנות לקראת ארוחת הערב, משחקים יחד ויוצרים עבור המתבונן מהצד מעין מראה מנחם, אך הם אינם "מעגל שני" לאלימות נגד אמהותיהם, אלא קורבנות נוספים לתקיפה. "הילדים כאן משלמים את המחיר הכבד על מעשי האבות שלהם", הסבירה חנה קנטורר, מרכזת קשרי הקהילה במקום.

המקלט ונשותיו. "את הופכת לאדם חלש ומפוחד" (צילום: גיל יוחנן)

הגענו למקלט, שאת מיקומו לא ניתן לחשוף, מעט לפני יום המאבק באלימות נגד נשים, שיצוין היום (יום ג'). נשים רבות בישראל סובלות מהתעללות פיזית ונפשית, ובשנה האחרונה נרצחו עשר נשים על ידי בני זוגן. 12 נשים חיות במקלט האמור לאחר שהערכת גורמי מקצוע מטעם המדינה קבעה כי הן נתונות לסכנת אלימות וכי חלקן חשופות לסכנת רצח. חלק מאותן נשים היו יכולות להיות חלק מהסטטיסטיקה הרצחנית, אם מישהו היה יודע היכן הן. וזהו רק מקלט אחד מ-14 מקלטים לנשים מוכות, שבהם שהו בשנה האחרונה 641 נשים ו-932 ילדים. לא פחות מ-54 נשים לא התקבלו למרכזים עקב מחסור במקום. עדויותיהן חושפות צוהר למקום שבו "אישה מרגישה קטנה, מושפלת, לא קיימת", כהגדרת ש'. היא שוהה במקלט כבר שמונה חודשים עם שני ילדיה הקטנים - לאחר 6 שנות התעללות נפשית ופיזית. "אצלי זה בא לידי ביטוי בקללות יום-יומיות - 'מטומטמת' ו'חולת נפש'. זה לא פחות קשה ממכות פיזיות, וזה משאיר בך סימנים. בסוף את מתחילה להאמין בזה, את הופכת לאדם חלש ומפוחד. כשזה הגיע לאיומים בשבירת עצמות הבנתי שאני חייבת לקום וללכת", סיפרה. היא מגיעה משכבה חברתית מבוססת, הייתה מנהלת בכירה וניהלה גם עסק עצמאי. "אנשים מקשרים התעללות עם עוני ומצוקה, אבל זה ממש לא המצב, זה נוגע בכולם", הדגישה. "הנשים פה אמיצות מאוד", הסבירה רינת לאון לנגה, מנהלת המקלט. "הן נקרעות מהסביבה הטבעית שלהן: משפחה, עבודה וכל מה שהרכיב את חייהן. משמעות ההחלטה עבור חלקן היא בריחה כל החיים".

"אישה מרגישה קטנה, מושפלת". ש', שוהה במקלט 8 חודשים (צילום: גיל יוחנן)

א' מהפזורה הבדואית היא אחת מאותן נשים. "מאז שאת ילדה קטנה, מקובל שהאישה היא חפץ שעובר בירושה מהאב לאח ולבעל", סיפרה. "מחנכים את הגברים שלנו שלאישה אין רצונות משלה. היא כאן כדי לשרת, ואם היא לא עושה את זה צריך להרביץ: חניקות, אגרופים ודחיפות, כדי שתלמד לפחד ולהיות צייתנית". לדבריה, "מי שיוצאת ממציאות כזאת היא כמו ניצולת מלחמה. את חיה בפחד קבוע שלא ירצחו אותך. אם עשיתי בעבר משהו שבייש לדעתם את 'כבוד המשפחה', מישהו יכול להתעורר גם בעוד שנים ולהרוג אותך".

עלתה מאתיופיה, "שבוייה" בידי בעלה הישראלי (צילום: גיל יוחנן)

"הכי קשה זה הפחד לעזוב"

לבד מההתעללות הפיזית והנפשית, יודעות חלק מהנשים גם "תקיפות כלכליות-אזרחיות". ר', בת 30 שהגיעה ארצה מאתיופיה בעקבות בעלה הישראלי, נותרה "שבוייה" בידי לאחר שעצר את תהליך האזרחות שלה והותיר אותה ללא זכויות רפואיות וסוציאליות. היא שוהה במקלט עם שלושת ילדיה הקטנים ומתארת עבר רצוף אלימות. "בכל פעם שהוא היה במצב רוח רע, זה הגיע לאגרופים ולהשפלות. ברחתי למקלט וחזרתי כשהוא הבטיח להשתנות. הוא קרע את הדרכון שלי ואמר: 'אני אקח את הילדים, לא תראי אותם לעולם. את תשלמי על מה שעשית'". היא חיה כך במשך כעשור, עד שאזרה אומץ. "הכי קשה זה הפחד לעזוב, אבל אתן חייבות לעשות את זה ולשרוד, גם בשביל הילדים. כשתעשו את זה לא תבינו איך הסכמתן לחיות ככה", קראה לנשים אחרות.

14 מקלטים ישראליים - בהם שניים לנשים ערביות, שניים לחרדיות ושניים מעורבים - מספקים הגנה ומנסים להשיב לשהות את האמונה בכוון בעזרת טיפול פרטני וקבוצתי. "המטרה היא לשקם אותן", הוסיפה לאון לנגה, והודתה כי כשליש מהנשים חוזרות לחייהן הקודמים - ולהתעללות.

ויצו: עלייה במספר תיקי האלימות

18,912 תיקי אלימות נפתחו השנה עד אוקטובר, ובמשטרה מעריכים כי עד סוף השנה יגיע מספר התיקים ל-23,000. מדובר בעלייה במספר התיקים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, אז נפתחו 17,444 תיקים. כך עלה מנתונים שאספה ויצו ומתפרסמים במסגרת דו"ח "מדד האלימות". לפי ויצו, בעשור האחרון נרצחו 196 נשים בתוך המשפחה. מהנתונים עולה עוד כי בכל יום נפתחים במוצע 65 תיקים בגין אלימות, ובשנה האחרונה טופלו ברשויות השונות ובמקלטים לנשים מוכות יותר מ-7,000 נשים שהתלוננו.

עוד עולה מהדו"ח כי בשנה האחרונה (מתחילת נובמבר 2013 ועד תחילת אוקטובר 2014) הוצאו 7,640 צווי הגנה לנשים. רק 10% מצווי ההגנה שמופרים מבשילים לכדי תלונה על הפרת צו (657) ומתוכן 190 תלונות יבשילו לכדי כתב אישום (28%). בוויצו אומרים כי מעבר למספרים האלו קיימות עוד מאות אלפי נשים שחיות במעגל האלימות אך מקריהן לא ידועים לרשויות. בוויצו מציינים עוד כי רוב הנשים המוכות המתלוננות במשטרה לא ממשיכות לתהליך המשפטי הדן באלימות שהופנתה כלפיהן.

על פי הערכות בוויצו, בישראל חיות כיום כ-200,000 נשים הסובלות מאלימות פיזית, נפשית וכלכלית וכ-600 אלף ילדים עדים לאלימות על סוגיה השונים. בנוסף, כ-11 אלף בני אדם, רובם נשים, טופלו ב-89 מרכזים למניעה ולטיפול באלימות במשפחה. לפי המדד, רק רבע מהמטופלים במרכזים לטיפול באלימות במשפחה הם גברים, אף שאלה מהווים רוב מכריע בצד התוקף (על-פי הערכת ויצו, רק כאחוז אחד מכל הגברים האלימים מגיע לטיפול במרכזים).

שאלות לדיון בקבוצה:

- הציגו את כל מקרי האלימות המתוארים בכתבה, והסבירו איזה סוג של אלימות מבטאת כל סוגיה. דונו בעמדות שהציג כל אחד ואחת.
- ממה, לדעתכן/ם, נובעים מעשי אלימות אלה?
- אילו עצות הייתן/ם מייעצות/ים לנשים בסיפור, כדי להימנע ממסכת האלימות שחוו? נמקו את דבריכן/ם.
- אילו עצות ערכיות הייתן/ם מייעצות/ים לבני הזוג של נשים אלה?
- מה דעתכן/ם על פעילות המעון לנשים מוכות בעקבות הנתונים הסטטיסטיים שבכתבה? האם הוא עוזר לנשים המוצאות בו מקלט? האם הוא עוזר לבני זוגן? אם כן, כיצד?
- מה חלקה של המדינה במניעת אלימות נגד נשים? האם, לדעתכן/ם המדינה עושה מספיק כדי למנוע אלימות? נמקו את דבריכן/ם.
- כיצד, לדעתכן/ם, יום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים יכול לעזור לנשים המתוארות בכתבה ולבני זוגן? מה צריך להדגיש ביום זה כדי למנוע מקרים כאלה?
- עצבו כרזה שתשכנע גברים ונשים להימנע מסיטואציה דומה.
- הציגו את מסקנותיכן/ם ואת הכרזה שעיצבתם במליאה.

עומר כביר, 25.11.14

רבע מבנות 25-35 בישראל נפלו קורבן להטרדה מינית ברשת

לפי סקר של איגוד האינטרנט, אלימות מקוונת על רקע מיני פגעה ב-15.7% מכל הגולשות בארץ. רוב המטרידים היו זרים אשר בין היתר גם עקבו אחר הקורבנות ברשת ואיימו שיפוצו תמונות אינטימיות שלהן. רוב הנפגעות לא הגישו תלונה, בשל חוסר אמון במשטרה

לא מקום בטוח: יותר רבע מהגולשות בגיל 25 עד 35 סבלו בשנתיים האחרונות לפחות ממקרה אחד של אלימות מקוונת, כאשר כמעט שני שליש מהמקרים מדובר באלימות בעלת רקע או הקשר מיני - כך לפי נתוני סקר שפרסם איגוד האינטרנט הישראלי לרגל יום המאבק הבינלאומי באלימות נגד נשים שמצוין היום.

לפי הסקר, שנערך באופן מקוון בידי חברת TRI בקרב 502 נשאלות בנות 18 ומעלה מקרב האוכלוסייה היהודית, 15.7% מכלל הגולשות סבלו בשנתיים האחרונות מאלימות מקוונת שהופנתה נגדה. שיעור הגולשות שחוו אלימות היה גבוה במיוחד בקרב צעירות בגיל 25-35 (25.5% מהן חוו מקרי אלימות), וגולשות בגיל 18 עד 24, ש-18.2% סבלו מאלימות. גם בקרב גולשות בנות 35 עד 44 היה שיעור מקרי האלימות גבוה מהממוצע, ועמד על 16.8%.

בין הגולשות שחוו אלימות מקוונת, 49.4% דיווחו על מקרי אלימות שמתייחסת למיניותן ללא קשר לתוכן הרלוונטי, כמעט שליש סיפרו שמקרי האלימות כללו הפצת תוכן פוגעני, 19% אמרו שהתוקפים הפיצו פרטים אישיים, 16.5% ציינו גם מקרים של מעקב מקוון, 12.1% ספגו תגובות פוגעניות או אלימות מילולית ו-11.4% דיווחו על הפצת תמונות אישיות. במקביל, 63.9% ממקרי האלימות השונים לוו גם בנימה מינית.

כמעט בשלושה רבעים מהמקרים הדמות הפוגעת הייתה אדם זר וב-12.7% מהמקרים מדובר היה בחבר מהרשת החברתית. בני משפחה (5.1%) ובני זוג לשעבר (3.8%) אחראים רק למיעוט ממקרי האלימות. וזאת, בניגוד לאלימות פיזית נגד נשים שרובה המכריע מקורה בבני משפחה, בני זוג ומכרים.

חוסר אמון במשטרה

מרבית הנשים שחוו אלימות מקוונת (68.4%) העידו שלא דיווחו עליה, אך רוב מכריע מקרב כלל הנשאלות (89.6%) אמרו שידווחו במידה ויחוו מקרה אלימות מקוונת בעתיד. מביניהן, 72% אמרו שידווחו לבני משפחה או לחברים, 57.7% למשטרה, 49.3% לאתר שבו התחרש המקרה ו-20.3% לארגון נשים.

היעדר הדיווח לא מפתיע, בהתחשב באמון הנמוך של הגולשות ביכולת רשויות אכיפה לטפל בתופעת האלימות ברשת: 49.8% אמרו שהן סבורות שהרשויות לא מטפלות בה כלל או מטפלות בה במידה מועטה, ועוד 29.9% סבורות שהן מטפלות בה במידה בינונית. רק 10.2% אמרו שהרשויות מטפלות באלימות המקוונת במידה רבה או רבה מאוד.

שיחה מקומית

19.6.2014 | מאת [שיחה מקומית](#), כותבת אורחת: חמוטל סונג

האלימות המינית הקיצונית ברשתות החברתיות מנסה להשתיק נשים

איומים באונס ואיחולי מוות: האלימות הווירטואלית לא שונה ואף מעודדת באופן אקטיבי אלימות פיזית נגד נשים. גברים, מתי תבינו? אנחנו לא שונאות אתכם, אנחנו מפחדות מכם

בתקופות מלחמה אחת הדרכים הידועות "לשבור" את הצד השני היא אונס של נשים של החיילים היוצאים לקרב. זה קרה לאורך כל ההיסטוריה, במלחמות בצפון ומזרח אירופה וכך גם באפריקה ובעצם בכל מקום בו התנהלו מלחמות ברחבי העולם, וזה ממשיך עד היום. שימוש באלימות מינית נגד נשים לדיכוי מאבקים היא דרך כל כך נפוצה, שלפעמים היא כבר נתפסת בעיני רבים כחלק משגרה.

בשנים האחרונות האלימות הזאת תפסה מקום חדש, והמלחמה היא מלחמה בנשים עצמן. כשנשים חזקות מביעות עמדות חריפות בעניינים פוליטיים או חברתיים, הן יכולות לצפות לקבל תגובות קשות מצד גברים, כאשר לעיתים קרובות, ממש כמו באותן מלחמות בין עמים או לאומים, הכותבים מאיימים באונס וברצח.

פעילות רבות, וגם נשים שמתבטאות באופן פמיניסטי מבלי להיות פעילות ידועות ברשת, סופגות אלימות וירטואלית מהסוג הקשה ביותר. ושלא תהיה טעות: הפרדה בין אלימות וירטואלית לאלימות "בחיים האמיתיים" היא מלאכותית לחלוטין. האלימות שבאה לידי ביטוי בתגובות לפוסטים ומאמרים היא רק עוד נדבך במלחמה הבלתי פוסקת של גברים אלימים נגד נשים, והיא בהחלט מעודדת אלימות פיזית ומוחשית מאוד, האשמת קורבנות אונס בתקיפה שעברו, והטרדות בלתי פוסקות במרחב הציבורי.

אתחיל בדוגמה אישית. לאחרונה פרסמתי בדף הפייסבוק שלי קישור למאמר ביקורת על סרט קולנוע. כמה שעות לאחר הפרסום נכנסתי לראות תגובות שקבלתי. אחת התגובות הותירה אותי חסרת מילים ומבוהלת:

אחרי בירור קצר הצלחתי לגלות שמדובר במטרידן סדרתי שמתחזה לפעיל שמאל, ומגיב אצל נשים רבות באופן פומבי ופרטי באלימות מינית קשה. אותו מטרידן פועל בדרך דומה לזו שמתקיימת בכל מלחמה: הוא רואה בפעילות שמאל את הצד החלש בתוך הגוש הפוליטי שהוא מתנגד אליו, והוא מנסה להפעיל עליהן כוח מיני כדי שירגישו מאוימות מספיק בשביל להעביר את זה הלאה.

אפשר לקרוא לזה מפגן של אלימות גברית, ושימוש בכוח שהחברה מעניקה לגברים על נשים באופן קבוע בכל תחומי החיים. רק הכוח הזה, רק החפצה קבועה של נשים ושימוש בגוף שלהן כמטבע עובר לסוחר, הם שמאפשרים המשך סוג כזה של אלימות.

למרבה הצער, לא רק שהמקרה שלי אינו חריג – הוא נפוץ מאד. פעילת שמאל רדיקלית שכתבה סטטוס שעורר סערה ברשת קבלה אינספור איומים על חיה, ואיומים באונס. אחת מהדוגמאות הרבות שהיא שלחה לי, ולא בהכרח הקשה ביותר ביניהן, היא זו:

חשוב להדגיש שהאלימות לא מופנית רק כלפי נשים שנתפסות כ"שמאלניות קיצוניות". פעילה פמיניסטית שניהלה דיון על שימוש בגלולות בדף הפייסבוק שלה, ועל היחס הקשה והכפיייתי של גניקולוגים לנשים, ענתה לגבר שהזדמן לדיון מתוך מחשבה שהנושא מעניין אותו. כעבור מספר דקות של התכתבות היא קבלה ממנו את ההודעה הבאה:

מקרים מהסוג הזה, שמתרחשים על בסיס יום-יומי, הם תוצר של חברה שמעודדת בצורה אקטיבית שנאה ואלימות כלפי נשים. הטרדות בדפים פמיניסטיים, בסגנון "מי בכלל ירצה להזדיין עם מכוערת כמוד", הן כבר כל כך שגרתיות שמעטות הנשים שמדווחות עליהן לפייסבוק או לאתרים אחרים בהם הדיונים האלו מתקיימים. ולמה שידווחו בעצם? אחת הדרכים האקטיביות לעידוד אלימות מינית נגד נשים היא אינספור הדפים הלוועגים לנשים ומבזים אותן ברחבי הפייסבוק. המדיניות של פייסבוק היא למחוק כמה שפחות דפים מהסוג הזה. כמובן שפייסבוק הוא גוף מסחרי שמספק לצרכנים שלו את מה שהם רוצים לראות. אחד הדברים הקשים בסיפור הזה הוא שאנחנו הנשים מוצאות את עצמנו ללא בני ברית. גברים רבים, גם כאלו עם מודעות פוליטית, מסרבים להאמין שהטרדות מיניות בכלל, ושימוש בכוח מיני לצורך הפחדה בפרט, הן עניין שבשגרה. הם מעדיפים לעשות רדוקציה, לקרוא לכל מקרה מהסוג הזה "מקרה חריג", לטעון שאנשים שמתבטאים כך הם "חולי נפש" (אמירה אייבליסטית בפני עצמה).

כל בקשה ללקיחת אחריות על כך שהתרבות שגם הם לוקחים בה חלק היא זו שמתירה את גופן של נשים לאלימות בלתי פוסקת נתפסת אצל גברים כהאשמה אישית, ולכן רוב הגברים מתכחשים לכך שלא מדובר ב"זרעים רעים", אלא בתופעה חברתית רבת היקף.

אי לקיחת האחריות, וחוסר הסולידריות שנובע ממנה, גורמים לנשים רבות להרגיש פחד אמיתי מפני גברים, גם אם הם עצמם אינם הפוגעים הישירים. וכך, במאבקים פוליטיים וגם בספרה האישית, נוצר פער שלעיתים נחוה כבלתי ניתן לגישור בין גברים ונשים. גברים רבים מאשימים פמיניסטיות רדיקליות ביצירת הפער הזה. הדבר הנכון לעשות הוא להקשיב לנשים, לשמוע את הסיפורים שלהן, ולהבין שלא יתכן שכל כך הרבה נשים שחוות כל כך הרבה חוויות מטרידות, נמצאות שם לבד, והן לא חוות חוויות מנותקות ממה שהחברה הפטריארכלית מעודדת באופן ישיר.

היום בו גברים יכירו בחלק שלהם באלימות כלפי נשים, גם אם הוא חלק סביל, גם אם מעורבת בו שתיקה שבהסכמה או בהכחשה, עשוי להיות היום בו נשים יתחילו להרגיש בטוחות יותר בחברת גברים, בטוחות יותר באפשרות לשתף בפגיעות שהן עברו ועוברות, מתוך הידיעה שאף גבר או אישה לא ימחקו את החוויה שלהן.

שאלות לדיון בקבוצה:

- האם, לדעתכן/ם, הטרדה מינית מקוונת היא אלימות? מדוע?
- ממה, לדעתכן/ם, נובעות הטרדות אלה?
- אילו עצות הייתן/ם מייעצות/ים לנשים כדי להימנע מהטרדות מיניות ברשת? נמקו את דבריכן/ם.
- אילו עצות ערכיות הייתן/ם מייעצות/ים לגברים המטרידים?
- מה דעתכן/ם על העמדה שמציגה הכותבת-האורחת בשיחה מקומית, חמוטל סונג? מה דעתכם על ההשוואה שהיא עושה בין אונס של נשים במלחמה, להטרדות המיניות ברשת? מה דעתכן/ם על העצות שלה לנשים המותקפות ולגברים המתקיפים? נמקו את דבריכן/ם.
- מה חלקה של המשטרה במניעת הטרדות מיניות ברשת? האם לדעתכן/ם היא עושה מספיק כדי למנוע אלימות? נמקו דבריכן/ם.
- כיצד, לדעתכן/ם, יום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים יכול לעזור לנשים המותקפות מינית ברשת? מה צריך להדגיש ביום זה כדי למנוע הטרדות כאלה?
- עצבו כרזה שתשכנע גברים ונשים להימנע מסיטואציה דומה.
- הציגו את מסקנותיכן/ם ואת הכרזה שעיצבתן/ם במליאה.

המורה שלי לצרפתית

מטרות

1. חשיפה לממדי תופעת האלימות נגד נשים ומאפייניה
2. שבירת סטיגמות ודעות קדומות בנושא
3. בירור דרכים לצמצום התופעה

מהלך:

- **תרגיל פתיחה - 20 דקות**
הקראת הקטע של אורנה ננר (מתוך עתון 'לאישה') על החוויה שלה כילדה אשר צפתה במורתה כשבן זוגה מכה אותה (מצורף בהמשך).
- שאלה במליאה - מה חשתן/ם בעקבות הכתבה?
- האם הכתבה הפתיעה אתכן/ם? אם כן, במה?

חשוב לדעת ש...

אלימות כלפי נשים נפוצה בכל שכבות האוכלוסייה, ואינה קיימת, בניגוד לדעה הרווחת בציבור, רק בקרב אוכלוסייה ממעמד סוציו-אקונומי נמוך. אלימות נגד נשים אינה תלויה במצב כלכלי, במקום מגורים, ברמת השכלה, בעדה מסוימת או במגזר.

- אילו פעולות הייתן/ם מחשיבות/ים כאלימות בין בני זוג? אילו פעולות אינן נחשבות אלימות בעיניכן/ם?

- **תרגיל בקבוצות - 25 דקות**
הצגת נתונים סטטיסטיים ביחס להיקף האלימות כנגד נשים בחברה הישראלית, לפי נתונים של מרכזי הסיוע ומקלטים לנשים מוכות.
אפשר להשתמש באתר של ויצ"ו (המפרט, בין היתר, את אפיוני הגבר האלים) וכן אתר שדולת הנשים בישראל.

♣ **נעמ"ת: אלימות – טיפול ומניעה: ממדי התופעה**

♣ **נעמ"ת: אלימות – טיפול ומניעה: מאפייני התופעה**

- **שאלות לקבוצה**

♣ מה דעתכן/ם על הנתונים? האם ידעתן/ם על היקף התופעה?

♣ מה ניתן לעשות כדי לצמצם את התופעה?

- **תשובות אפשריות:**

♣ חינוך נגד אלימות לשני המינים מגיל צעיר (גן/בית הספר)

♣ העמקת המודעות הציבורית לבעיה והעמדתה במרכז שיח ציבורי פתוח

♣ העצמת נשים ונערות מגיל צעיר - כדי לזהות את סימני האלימות ולפעול ליציאה ממעגל האלימות

♣ העצמת נשים כדי לשחרר אותן מהתלות הכלכלית בבן הזוג האלים כדי שיעמדו ברשות עצמן ויפתחו עצמאות מקצועית וכלכלית.

♣ הליכים פליליים והחמרת הענישה נגד בני זוג אלימים

♣ התערבות טיפולית בקרב גברים מכים

♣ בניית מקלטים נוספים לנשים מוכות, סיוע של המדינה לנשים מוכות ולילדיהן וסיוע בשיקום פסיכולוגי ופיזי

- **במליאה - הצגת התשובות ודיון - 25 דקות**

- להרחבת הדיון ניתן להשתמש במהלך המופיע **בקישור המצורף** מאתר אמ"ת

המורה לצרפתית – חיברה אורנה ננר

"הסקר שעשתה לאחרונה הרשות למעמד האישה גורם לי לחשוב על מקרה שכבר כתבתי עליו בעבר, אבל חשוב לי לדבר עליו שנית. זהו הסיפור על המורה לצרפתית.

מעבר לזה שהמורה לצרפתית הייתה מורה מצוינת, חיכינו לשיעור שלה בשקיקה משום שהיא הביאה איתה ניחוח פריזאי לא מוכר. היא הייתה צעירה ויפה, מבוגרת רק במעט מתלמידה, אבל כבר הייתה אישה נשואה.

היה לה, מה שנקרא, סגנון: התספורת הכאילו זרוקה אבל עשויה ביד אמן; התיק שתאם לנעליים אבל לא בנוסח הפולני, אלא בדרך קלילה: היא ידעה איך זורקים ברישול מסוגנן צעיף על הסוודר, היא נראתה כמו דמות בסרטים של טריפו, והבנים, אני מניחה, השתגעו עליה. וגם אנחנו, הבנות, אימצנו לנו כמה מהליכותיה החינניות.

יום אחד, לגמרי במקרה, ראיתי זוג מטייל בגן הציבורי שליד הבית שלי, ורק אחרי כמה רגעים הבנתי שהטיול הזה אינו תמים כלל, ומשהו מוזר קורה ביניהם. הגבר אחז בחוזקה בזרועה של האישה, והיא מצידה ניסתה להימלט. הוא סטר לה. ואז, למרבה הזוועה- לבי צנח בקרבי-ראיתי שזו המורה לצרפתית.

פלצות אחזה אותי. רציתי לרוץ אליה ולהציל אותה ממנו, אבל רגליי הרועדות בגדו בי ולא הצלחתי לזוז. לפתע היא הרימה את עיניה, מבטינו הצטלבו, ויכולתי לראות שיותר מכאב המכה היא נצרבת מבושה. השפלתי את עיני והלכתי משם. כשסובבתי את הראש, גם הם נעלמו.

למחרת, בשיעור, היא התנהגה כאילו כלום לא קרה והתנהלה באותה חניניות שאפיינה אותה תמיד. אבל אני לא קלטתי דבר מהחומר הנלמד. הצרפתית והשיעור היו ממני והלאה, ורק המשכתי לומר לה, בלי קול, משפט אחד שקדח במוחי מאז האירוע ולא עזב אותי כל הלילה: המורה, תקומי ותלכי, תקומי ותלכי, למה את נשארת איתו?

חוכמה קטנה מאד לומר לנשים מוכות לקום וללכת. למתבונן מן הצד כל כך ברור שזה מה שהן צריכות לעשות. אבל כשאת בפנים, המשימה הזו נראית בלתי אפשרית ואת מוצאת את כל הסיבות להישאר. אחרי הכול, מדבור בבן הזוג שלך, ואולי את אפילו עדיין אוהבת אותו. וגם אם לא, כבר התרגלת, או שכך גדלת גם בבית הורייך ואינך יודעת אחרת. אולי הוא אבי ילדייך ואת חוששת להם, ייתכן ואין לך פרוטה משל עצמך ואת לא מאמינה שתשרדי שם בחוץ. ואולי את מפחדת ממה שהוא יעשה לך אם תעזי ללכת. וודאי שאת מפחדת.

נזכרתי במקרה הזה כשקראתי את הסקר של הרשות לקידום מעמד האישה. סקר חשוב ומבהיל, שלפי הממצאים שלו -שיעור גבוה ביותר של נשים מקבלות כמובן מאליו התנהגות אלימה כלפיהן מצד בני זוגן. האלימות, כמובן, לא חייבת להיות פיזית. להלן רשימה של מעשים שלא בהכרח נחשבים אלימות אבל זה מה שהם: כשהוא מעליב אותך בפני אחרים, כשהוא טורק דלתות, כשהוא מלכלך ודורש ממך לנקות, כשהוא לא משתף אותך בהחלטות שנוגעות לשניכם, כשהוא מכתוב לך באיזו שעה להגיע הביתה ועוד.

ובסופו של דבר, אף על פי שאפשר להבין כמה קשה לנשים שסובלות מאלימות לעזוב את בני זוגן האלימים, אין מישהו אחר שיכול להציל אותן. אם את נמצאת בקשר כזה, אם את מרגישה שאת מכירה היטב את הרשימה שבכתבה, זכרי שהחיים האלו הם שלך. לא שלו. את לא רכוש של אף אחד ורק את יכולה להציל את עצמך: קומי ולכי! קומי, גם אם קשה ומפחיד, וברור שקשה ומפחיד, אבל קומי ולכי. אל תוותר על ההזדמנות לחיות חיים אחרים"

יום המאבק באלימות נגד נשים פנים שונות לאלימות

מטרות:

1. להכיר סוגים שונים של אלימות נגד נשים
2. להבין מדוע זוהי אלימות
3. לחשוף את הסיבות לאלימות כלפי נשים
4. להביע עמדה מגובשת ומנומקת נגד כל תופעות האלימות נגד נשים

מהלך

היום מציינים בכל העולם קריאה להיאבק באלימות נגד נשים

- מהי אלימות נגד נשים - לצייר שמש אסוציאציות על הלוח ולבקש מהתלמידות/ים לתת דוגמות לאלימות נגד נשים.
- מדוע לדעתכן/ם הוחלט לציין יום כזה? למה לא יום נגד אלימות בכלל? האם רק נשים הן נפגעות אלימות? למה לדעתכן/ם מופנית אלימות רבה כלפי נשים?

למחנכת:

חשוב להקדים ולומר שאלימות כלפי כל אדם היא דבר רע, לא מכבד, פוגעני והורס, הן את הפרט והן את החברה. הסיבה בגינה החליטו לציין יום למאבק באלימות נגד נשים, היא שרוב האלימות המופנית ביום יום, שלא במסגרת מלחמה, היא כלפי נשים. היא חוצה את כל שכבות האוכלוסייה והמדינות. היא מבוססת על תפיסה שהאישה היא נחותה וחלשה ובנויה על לגיטימציה חברתית שהגברים הם עליונים, כמו גם על תפקידים חברתיים חזקים ומכוננים.

- צפייה בהרצאה ב - [ted של טוני פורטר](#)
- לבקש מהתלמידות/ים להתייחס לדבריו של טוני. לאיזו הרגשה גורמים לך דבריו? האם דבריו מוסיפים להבנת הסיבות לאלימות הרבה המופנית כלפי נשים?
- לחלק את הנספח המצורף - מעגל כח השליטה (מתוך מצגת ליום המאבק של שפ"י).
- לבקש מכל תלמיד/ה לתת דוגמה לכל סוג של אלימות.
- לשאול האם זו אלימות, לדעתך? האם אלו דברים שאתן/ם נתקלים בהם הרבה?
- האם אתן/ם חושבות/ים שנכון לקיים יום כזה? האם שאתן/ם נתקלים באלימות נגד ילדות/נערות/נשים שבחברתכן/ם? כיצד ניתן להקטין את ממדי התופעה?
- **לסיכום:** מומלץ להכין עם הכיתה בקבוצות קטנות פלקטים, ובהם נתונים על התופעה, עמדתם ולמי אפשר לפנות במקרה של זיהוי אלימות. את התוצרים מומלץ לתלות ברחבי בית הספר.

הדרת נשים כאחד מסוגי האלימות

מטרות:

1. הגדרת המושג "הדרת נשים" ובירור מרכיבים של אלימות בהדרתם
2. הבעת עמדה מגובשת ומנומקת על הדרת נשים כסוג של אלימות
3. הבנת האלימות המתבטאת בכתבות העוסקות בהדרת נשים עיצוב כרזה הקוראת למניעה של הדרת נשים ואלימות כלפיהן

מהלך:

• בירור המושג "הדרת נשים":

הַדְרָה היא שם הפעולה של הַדִּיר – פועל בבניין הפעיל מן השורש נד"ר. מקורו של הפועל הַדִּיר בלשון חז"ל ופירושו 'אָסַר בְּנֶדֶר', כגון "הדירו אביו מנכסיו" (ירושלמי נדרים ה, ו [לט, ב]) – אָסַר עליו בנדר ליהנות מנכסיו. מכאן כנראה קיבל הפועל הַדִּיר בימינו משמעות של 'מָנַע דבר מעצמו או מאחר', 'הרחיק את עצמו או את זולתו מדבר'. הפועל הַדִּיר במשמעות זו רווח בצירוף 'הַדִּיר רגליו מן' הקרוב לביטוי 'הוקיר את רגליו (מביתו של)' וכן בצירוף 'הַדִּיר שינה מעיניו'.

✧ לִפִּי הַסֵּבֶר זֶה, נִסּוּ לִהַדִּיר אֶהֱיָה "הדרת נשים" וְאִם הִיא כְּרוּכָה?

לקראת סוף המאה העשרים החלו להשתמש במילה הַדְרָה במדעי החברה כחלופה עברית למילה exclusion – הרחקה והוצאה של אנשים או קבוצות מן החברה הכללית. ניגודה הוא inclusion – הַכְלָה.

✧ אֵיזוֹ מִשְׁמָעוֹת מוֹסִיף הַסֵּבֶר זֶה לִמְשָׁל "הַדְרַת נשים"?

✧ מֵהַ מִשְׁמָעוֹת הַ מִשְׁמָל "הַדְרַת נשים" כִּאֲשֶׁר דָּנִית בִּמְרֹחֶה הַצִּיּוֹרִי:
אוֹטוֹבּוֹסִיט, מִדְּרָכּוֹת, בְּתִי סֶפֶר, מוֹסְדוֹת צִיּוֹרִי? הֵאֵם זֶה אֶלִּימּוֹת? נִמְקוּ דְּבָרֵיכֶן/מ.

- עיון בכתבות בנושא הדרת נשים במרחב הציבורי וגיבוש עמדה בשאלה – האם הדרת נשים היא אלימות כלפיהן?

✧ בִּחְרוּ כְּתִיבָה אֶת מִן הַכְּתָבוֹת הַבָּאִים וּבַחֲנוּ אֶת הַמִּשְׁלָל "הַדְרַת נשים" בִּמְרֹחֶה הַצִּיּוֹרִי: מֵהֶם הַבִּיטוּיִים הַ הַדְרַת נשים, וְאֵיזוֹ עֲרֵכִים נִפְסָעִים מִבִּיטוּיִים אֵלֶּה?

✧ זָכְשׁוּ עֲמִידָה בַּשָּׂלָה הֵאֵם בַּעֲוֹלָה הַ הַדְרַת נשים יֵשׁ אֶלִּימּוֹת כִּלְפִּיהֶן?
בִּסְסוּ אֶת דַּעְתְּכֶן/מ עַל טִיעוֹנוֹת מִשְׁכָּנִים.

✧ עֲצֵבוּ כְּרִזָּה שְׂתַקְרָא לַצִּיּוֹר לְהִימָנַע מִהַדְרַת נשים וּמִאֶלִּימּוֹת כִּלְפִּיהֶן.

בית שמש: יורקים על תלמידת כיתה ג' ש"לבושה לא צנוע"

בית שמש עקפה מזמן את ירושלים ובני ברק בכל הקשור להזדווגות נשים והשתלטות של קבוצות חרדיות-קיצוניות על המרחב הציבורי: יורקים על נשים וילדות, ממציאים את החוק מחדש. ביקור בעיר שהפכה לסמל הכפייה הדתית

שי גל | חדשות 2 | פורסם 23/12/11 [לצפייה בשידור](#)

את הסיפור של בית שמש כולה אפשר להסביר ברגע אחד, דרך ילדה אחת. קוראים לה נעמה, היא לומדת בכיתה ג' ועלתה לארץ עם ההורים מארצות הברית. ומה שהכי מפחיד אותה היא הדרך הביתה מבית הספר, 300 מטר. "הרבה פעמים הם מפחידים אותי, שאני אפצע או משהו כזה", היא אומרת בהתייחסה לקבוצת חרדים שמשמיעים לעברה הערות קשות ואף יורקים לעברה בטענה כי היא "אינה חסודה מספיק".

"הם רוצים שאני אתלבש כמו חרדית ושאני אתן להם את בית הספר", היא אומרת. בסיוט של נעמה הם שוב חוזרים, הקיצוניים שכבר קיללו וכבר ירקו. גם אמה חוששת מהם: "לא נעים לי, אני חוששת שהם יקללו אותי ויפגעו בי. מבחינתם אני בכלל לא דתייה".

"יורקים על הילדות הקטנות כי הן לא צנועות", אומר משה, חרדי תושב בית שמש למצלמות "אולפן שישי". "זה מפריע לי, אני אדם בריא. צריך לירוק על ילדה שמתנהגת לא כדן תורה. מה הבעיה? יש רבנים שנותנים לנו את הכוח איך ללכת ברחוב וכיצד אישה צריכה להתנהג כשהיא הולכת ברחוב".

"היום זה חנוכה, תסתלק, בלי מתיוונים"

הסיפור של בית שמש הפך בשבוע האחרון לרלוונטי מאי פעם. פתאום מדינה שלמה מדברת על הזדווגות נשים, על כפייה דתית - אבל בבית שמש אף אחד לא הופתע. "זה כבר היה קיים כאן מאז", אומר זכי צברי, יו"ר מטה הצעירים בעיר. בבית שמש הותקפה כבר לפני חמש שנים נערה שהתעקשה לשבת בקדמת האוטובוס. אבל אף אחד לא עצר את זה והנורמה השתרשה. "גם החילונים קיבלו את הדת הזאת", אומר צברי.

התרחבות ההתיישבות החרדים בבית שמש הגדירה מחדש חוקים ברורים: התבדלות, חוקי צניעות והקצנה. אבל את החוקים האלה לא מיישמים רק פנימה, בתוך הקהילה. השטחים המשיקים בין השכונות של החרדים והשכונות האחרות הפכו לזירת עימות - כפי שגם מצלמת "אולפן שישי" קלטה.

"מתפתחת כאן איראן קטנה", אומרת תושבת העיר. וכנראה שהיא מבינה למה היא מתכוונת. קבוצה של חרדים תקפה את צוות "אולפן שישי" וקראה לה להסתלק מבית שמש. "איננו צריכים להסביר את עצמנו", הם אמרו. "יש לנו תורה ומצוות. אין חוקים, אין מדינה, אין שום דבר. היום זה חנוכה - תסתלק, שלא יהיו פה מתיוונים".

התיישה בקדמת האוטובוס - והותקפה: "לכי אחורה"

שוב אישה מותקפת באוטובוס בירושלים: אנה שולקין לא מצאה מקום בירכתי האוטובוס, וכשהתיישה בחלק הקדמי - ספגה צעקות, עלבונות ואיומים בהשחתת רכושה. הנהג לא התערב - והנוסעת נאלצה לרדת. דובר "אגד" בתגובה: אני מניח שהנהג שהוא בן מיעוטים, חשש להתמודד מול החרדים הקיצוניים
יצחק טסלר פורסם: 03.08.15

הוטרדה באוטובוס על רקע הדרת נשים: עובדת משרד החוץ בשנות החמישים לחייה, נאלצה לרדת מאוטובוס "אגד" בבירה, לאחר שחרדים קיצוניים דרשו ממנה לעבור לחלקו האחורי של האוטובוס – בניגוד לחוק. המקרה אירע אתמול (יום א') בצהרי היום. אנה שולקין, תושבת שכונת גילה, עלתה על קו 36 של "אגד" בשכונת רמות בירושלים. עקב מחסור במקומות ישיבה פנויים, היא התיישה בחלקו הקדמי של האוטובוס באלכסון לנער חרדי, ב"ספסל כפול" שבו שני מושבים מול שני מושבים.

ל- ynet שחזרה את שאירע מאותו הרגע: "לתדהמתי, הילד קם, סובב אלי את גבו, הקיש באצבעותיו כמו לכלב - ואמר לי בגסות: 'לכי אחורה, זה מקומך'". לדבריה, איש מהגברים שהקיפו אותה לא העירו לילד על התנהגותו. היא ניסתה להסביר שאין חוק האוסר עליה לשבת שם. "לא היו מקומות ישיבה נוספים", שולקין אומרת. "היה חוס אימים, ואולי גם בגלל הפרינציפ החלטתי שאני לא מוותרת. לאחר שסירבתי – הנער קם והחל להלהיט את ההמון הגברי, שצידד בכל מה שאמר".

הותקפה - וירדה מהאוטובוס

בשלב זה טוענת שולקין שניגשה לנהג, וזה הבהיר לה כי מבחינה חוקית היא צודקת, וזכותה לשבת בכל מקום שבו היא רוצה. הנוסעת החלה לתעד במצלמתה את האירוע, אבל להפתעתה הנוסעים המשיכו לפגוע בה. לטענתה, אחד מהם אחז בתיקים שלה שאותם הניחה על הכיסא הסמוך אליה, איים להשליך אותם על הרצפה - ואמר בציניות: "אני צריך את המקום הזה כי יש לי גזים". הנוסעת שנבהלה מהאווירה המתלהטת ותגובות הנוסעות, ירדה מהאוטובוס והעלתה סטטוס זועם בפייסבוק, שגרר תגובות ושיתופים רבים. "קראו לי יא-מתלהמת. ירדתי מהר לא לפני שצילמתי כמה שיכולתי", העידה. "הבית בוער. אנו שורפים אחד את השני".

בשיחה עם ynet אמרה: "לא ידעתי באותו שלב שהנהג חייב לעצור ולקרוא למשטרה. ראיתי שהוא מפחד מהצל של עצמו, לכן במקום לרחם על עצמי, ריחמתי עליו". לדבריה, הפאסיביות של הנהג וההתלהמות של נוסעים גרמה לה להבין שאין מי שיגן על זכויותיה. "החלטתי שאני לא רוצה להפגין שרירים שאין לי, וירדתי מהאוטובוס".

"אגד": נבדוק את האירוע מקרוב

אחרי שהתלוננה באתר של "אגד", קיבלה שולקין מענה מידי ולפיה האירוע נמצא בבדיקה. רון רטנר, דובר "אגד", מסר בתגובה: "אני מגנה בשאט נפש כל גילוי של גזענות, ו/או התנהגות על רקע של כפייה דתית כזו או אחרת. לא נסבול בריונות במרחב הציבורי בכלל, ובאוטובוסים של 'אגד' בפרט. לא נסכים לכל ניסיון השתלטות של גורמים קיצוניים, או להדרת נשים באוטובוס, כפי שחוותה המתלוננת".

על הטענה ולפיה הנהג לא התערב ולא הזעיק משטרה, אמר רטנר: "ככל שידוע לנו, הנהג צידד ותמך בנוסעת. ייתכן כי לא עשה זאת באסרטיביות רבה יותר, כפי שהיה אמור לעשות. אני מניח שמאחר והוא בן מיעוטים שהיה אמור להתמודד מול חרדים-קיצוניים, הוא חשש לעשות זאת. בכל מקרה נבדוק את האירוע מקרוב עם הנהג. אני משוכנע שאם הוא היה יודע שא"ה תרד בשל, הוא היה מפגין קצת יותר מעורבות. בכל מקרה נחדד את הנהלים, כדי שהדברים יהיו ברורים".

שולקין מספרת שבאוטובוס הבא שעליו עלתה, היא ירדה ליד שלושה גברים חרדים, שאיש מהם לא העיר לה או העליב אותה. לדבריה, "סיפרתי להם על מה שקרה לי, ואמרתי: 'אני לא מאמינה שאתם נותנים לי לשבת. תהיו בריאים. תבורכו'. חשוב לדעת שלא כולם אותו הדבר".

מאוחדת מארגנת כנס לרפואת נשים. ומי לא הוזמן?

קופת חולים מאוחדת בשיתוף מכון יד הרמ"ה יזמו כנס העוסק במחקרים וחידושים ברפואת הנשים. בכנס ישתתפו רופאים מומחים, רבנים ודיינים - כולם גברים. אף לא אישה אחת הוזמנה להשתתף. "על הרופאים לבטל השתתפותם", אומר מנכ"ל עמותת חופש דת ושוויון. מאוחדת: השיח הוא במתכונת המקובלת על המגזר.

עינת שגיא אלפסה פורסם: 27.04.15

האם לנשים אין מקום בכנס העוסק ברפואת נשים? נראה שבקופת חולים מאוחדת חושבים כך. מחר (ג') אמור להתקיים בירושלים רב שיח מקצועי בהשתתפות רופאים בכירים ברפואת נשים בנושאי רפואה והלכה. בין הדוברים בכנס יהיו: פרופ' נרי פאופר, פרופ' שלמה משיח, פרופ' בני בר טוב, פרופ' חננאל הולצר, ד"ר רון רבינוביץ, ד"ר רפאל פולק וד"ר מיכאל נדגיארי.

הכנס נערך בשיתוף פעולה עם הארגון החרדי מכון יד הרמ"ה, בניהולו של הרב דייטש ויشتתפו בו רבנים פוסקים, דיינים, מורי הוראה רבני בתי חולים ורבני קהילות. נשים המעוניינות לקחת חלק בכינוס, אינן מוזמנות ואף הובהר ל- ynet כי לא יהיו נשים בקהל.

הכנס נוגד את החלטת ההסתדרות הרפואית

ההחלטה שלא לשתף נשים בכנס, נוגדת את עמדת ההסתדרות הרפואית, אשר הוציאה נייר עמדה בנושא כבר בשנת 2011, בעקבות אירועים בעבר בהם התבקשו נשים מומחיות שלא להשתתף בכנסים שונים בשל היותן נשים.

"חברי הלשכה לאתיקה מודעים לכך כי מדובר בתהליך חברתי רחב ועמוק של הקצנה דתית החורג מעבר למסגרת הרפואית. יחד עם זאת, חשים חברי הלשכה כי מחובתם להביע עמדה נחרצת כנגד הדרת נשים בכלל, ובפרט כשהיא מתרחשת במערכת הבריאות", נכתב בנייר העמדה.

עוד נכתב במסמך שהוציאה ההסתדרות הרפואית: "הרופא לא ישתתף בכל אירוע רפואי או מדעי בו מתקיימת הדרת נשים, בין שהן מטופלות ובין שהן רופאות". בעקבות הדברים, מנכ"ל עמותת חופש דת ושוויון, הרב עו"ד אורי רגב קרא להסתדרות הרפואית לאסור על חבריה להשתתף באירוע ודרש מכל הרופאים לבטל את השתתפותם. "קיום הכנס מוכיח כמה חשוב להפוך את הדרת הנשים לעבירה פלילית", אומר הרב עו"ד רגב, "הרעיון שקופת חולים מאוחדת ובית החולים שערי צדק יקיימו כינוס ובו ישבו רופאים ורבנים שכולם גברים וידברו על רפואת נשים בלא שתשתתף ולו רופאה מומחית אחת, הוא חזיון תעתועים שפשוט קשה להאמין שיכול עדיין להתקיים במדינה שמתיימרת להיות מערבית". "מתברר שמגיפת הדרת הנשים היא תופעה שאינה עוברת אלא מרימה את ראשה כל פעם מחדש", מוסיף רגב, "מתברר גם שאין גבול לנכונות של קופת חולים מאוחדת ובית החולים שערי צדק להחניף לקנאים החרדים, ולפיכך חיוני שההסתדרות הרפואית והמחוקק יעשו זאת עבורם".

כלכליסט

הספורט מדיר נשים?

יותר ויותר נשים מתעסקות בספורט מקצועני וגם בעיתונאות ספורט. אבל מתי בפעם האחרונה שמעתם פרשנית במשחק כדורגל או כדורסל גברים?
ד"ר אילן תמיר, 09.01.12

השיח סביב הדרתן של נשים מהמרחב הציבורי הפך בשבועות האחרונים לנושא מרכזי בסדר היום החברתי והתקשורתי. בעוד שדחיקתן של נשים לשולי החברה מסעירה רבים, ממשיכים עולם הספורט, וארגוני התקשורת בתוכו, להתייחס לתופעה כמובנת מאליה ולשמר את מעמדה הנחות של האשה, דווקא במרחב הכי פופולרי בחברה.

דינאל רוט, שדרנית ערוץ הספורט וקלעית לשעבר. מתי נראה שנשים יעברו משולי הסיקור הספורטיבי למרכז? צילום: טל שחר

מאז התבססותו של הספורט המודרני, נשים היוו גורם משני לדומיננטיות הגברית בספורט, בדומה לתחומי חיים אחרים. הן נתפסו כחריגות בעולם הספורט ועיסוקן בתחום נחשב לבלתי הולם ולעתים אף לסטייה. ההתקדמות האדירה במעמדה של האשה בעשורים האחרונים, וכתוצאה מכך, גם במרכיבים רבים של ספורט הנשים, מתבררת לעתים, כשמביטים לעומקן של עובדות, כאשליה. התקצוב הדל, התגמולים המזעריים, המשאבים המוגבלים ובעיקר היחס המזלזל המופנה לנשים בספורט, מנציחים את שוליותן במרחב הספורטיבי ומעבר לו.

צמיחה מרשימה

במעקב אחר התפתחותו של ספורט הנשים קשה שלא להתרשם ממגמת הגידול במספר הספורטאיות המשתתפות בספורט תחרותי ברחבי העולם ובלגיטימיות של העניין בשנים האחרונות. בהתאם, ניתן לזהות מגמה של השוואת הפרסים והתגמולים המוענקים לספורטאים ולספורטאיות, כמו גם התבססותן של ספורטאיות כמודל לחיקוי. ייצוגן של נשים במפעלים ספורטיביים משמעותיים, כמו אולימפיאדות למשל, גדל בהתמדה, כחלק מההכרה בזכויותיהן וביכולתן. באולימפיאדת בייג'ינג 2008, למשל, עמד שיעורן של הנשים כבר על 46% מכלל הספורטאים בתחרות (אף שחלק מהמשלחות הופיעו ללא ייצוג נשי בכלל). במשחקים האולימפיים הקרובים, בלונדון 2012, נשים אפילו יוכלו לקחת חלק בכל הענפים, ובכלל זה באיגרוף, שנותר יותר ממאה שנה בשליטה גברית בלעדית. המעניין הוא שבמקביל לפתיחת השערים לנשים בכל הענפים האולימפיים, נותרו עדיין ענפים שנועדו לנשים בלבד, כמו ההתעמלות האמנותית והשחייה הצורנית, שמדגישים את האסתטיקה והרוך.

ענפים אחרים, כמו הטניס הפכו, ידידותיים לנשים, בעיקר בשל מאפיינים פנימיים (חוקים, לבוש וכדומה), שהעניקו לגיטימציה לנוכחות משמעותית של נשים. בהתחשב בכך, אין ממש להתפלא מהדרישה, שנשמעת ערב המשחקים האולימפיים בלונדון, שמתאגרות ילבשו חצאיות מיני במקום מכנסי האגרוף.

מנגנון הדירה מתוחכם

בדוגמאות אלו יש אולי כדי להמחיש את המנגנונים המתוחכמים שמשאירים את הנשים בצדי הבמה הספורטיבית, גם כשהמצאות הכמותית מצביעה על שוויון. דוגמה בולטת לעדיפות הברורה שניתנת לגברים בספורט מצויה בארגון המשחקים, בטורנירי ספורט קטנים וגדולים כאחד. משחקי הנשים, דרך קבע, נתפסים

כחשובים פחות, ועל כן נערכים מוקדם יותר ממשחקי הגברים. מעין מופע חימום להצגה המרכזית. בכך נוצרת ומתקבעת, הלכה למעשה, היררכיה משוכללת בין המשחקים. אחד ההסברים האפשריים לכך הוא הנציגות הדלה של נשים בהנהלות האיגודים והתאחדויות הספורט. בישראל, למשל, ישנו מספר זניח של נשים בהנהלות האיגודים, גם בענפים שבהם כמות הספורטאיות גבוהה במיוחד. הטענה המקובלת בהקשר הזה היא שספורט הגברים פופולרי יותר, ולכן טבעי לגמרי שמשחקיו יעמדו בקדמת הבמה. למעשה, הטענה קצת מתעתעת משום שגם בענפי ספורט שבהם משחקי הנשים אינם פחות אהודים, כמו הטניס בשנים האחרונות, משחקי הגברים עודם מהווים את שיאו של הטורניר. גמרי טורנירי הגראנד סלאם, שנערכים בסופי שבוע, יכולים לשמש דוגמה לכך. משחק הנשים נערך בשבת ולאחריו, בראשון, נפתח גמר הגברים כאירוע השיא. יתרה מכך, יש בטענה גם התעלמות משאלת הביצה והתרנגולת. הרי כל עוד משחקי הנשים נערכים כ"מופעי חימום", קשה לשנות את התפיסה המשנית ביחס אליהם.

כך, למשל, מרבים להצביע בערוץ הספורט הישראלי על נתוני הצפייה הנמוכים של ליגת הנשים בכדורסל. אולם גם אם אין זו הסיבה היחידה, אי אפשר לנתק את העניין המוגבל במשחקים משעות קיומם (ושידורם), שהיו לרוב הרחק משעות צפיית השיא.

בכלל, תקשורת הספורט בישראל הפכה לאחד הגורמים המרכזיים בשיקוף היחס הדואלי לספורט הנשים ואולי אף בעיצובו. מצד אחד, עוסקת התקשורת בספורט נשים בתדירות גבוהה יותר מבעבר, אבל עושה זאת, מן הצד השני, בתנאים מאוד מוגדרים. כמות עיתונאיות הספורט, מצד אחד, גדולה משהיתה אי פעם, אולם היחס לנשים במדורי הספורט נותר מוגבל, במקרה הטוב, מצד שני.

כדי שאירוע הקשור בספורט נשים יוגדר כמעניין, הוא חייב לענות על קריטריונים, שאינם מהווים בכלל שיקול בהתייחס לספורט הגברים. עורכי ספורט מצהירים כי ישמחו לתת במה לספורט הנשים, ברגע שאלו יביאו הישגים. משוואה שמעולם לא הפריעה למדורי הספורט לעסוק באופן אינטנסיבי בכדורגל הגברים, למשל, שלא הצטיין משך השנים בהישגים מרשימים. פעולות ספורטיביות שגרתיות, כמו אימון והעברת שחקנים בין קבוצות, מוגדרות מעניינות כאשר מדובר בספורט הגברים, אבל כדי שאירוע הקשור לספורט הנשים ייחשב למעניין וראוי לסיקור, יהיה עליו לכלול עוד כמה אפיונים. הישג יידרש להיות מרשים, פציעה תצטרך להיות חמורה וראיון יפורסם רק אם יהיה פרובוקטיבי.

ערוץ הספורט, למשל, שמתגאה במחויבות שלו לקידום ספורט הנשים בישראל, הפך את הפעילות השגרתית בליגת הנשים בכדורסל ממש לשקופה. בעיקר בשל שיקולים תחרותיים, אתר הערוץ מתעלם כמעט לחלוטין מהתחום ובכלל זה אף לא טורח לעדכן על המשחקים במשבצת לוח התוצאות. מעניין שלצד ההתעלמות מליגת הנשים המקומית, ניתן למצוא בלוח התוצאות פירוט מרשים על כדורסל המכללות מארצות הברית וליגת ההוקי של פינלנד.

נשים? בבגד ים

אמת היא שמספרן הגובר של עיתונאיות הספורט בארגוני התקשורת השונים משקף פתיחות מסוימת. העובדה שישנן בישראל שתי עורכות ספורט ראשיות מרשימה בפני עצמה. אולם כמו בממדים האחרים שצוינו, הפער בין הנתון הכמותי לבין הסיקור המהותי שריר וקיים. מחקרים מהארץ ומהעולם מלמדים שאין קשר הכרחי בין נוכחות נשים במערכות הספורט ובין אופי הסיקור. אתרי הספורט מעוטרים דרך קבע בתמונות של דוגמניות בבגדי ים, אך מתעלמים מסיקור שגרתית של ספורטאיות, כשאין הישגים מרשימים. נוסף על כך, כדאי לשים לב שחלק מהנשים במערכות הספורט נמצאות בתפקידים פריפריאליים, כמו מגישות, כתבות רכילות, כתבות צבע ושדרניות קווים, כך שהשינוי פחות עמוק משהוא נראה במבט ראשון. נסו להיזכר מתי לאחרונה שמעתם, למשל, פרשנית באחד ממשחקי הכדורגל גברים או הכדורסל גברים?

בהתחשב בפופולריות העצומה של הספורט והשפעתו העצומה על החברה, ובכלל זה על ילדים ובני נוער, ראוי, אם כך, לתת את הדעת גם על היחס האמיתי לנשים בספורט.

נשים אמניות מגיבות על אלימות כלפי נשים פעילויות ליום המאבק באלימות נגד נשים בשילוב אמנות

מטרות

1. בירור וזיהוי סוגי האלימות המופעלים נגד נשים
2. מודעות לקיומה של אלימות נגד נשים, על מגוון ביטוייה, מאז ומתמיד
3. חשיפת רגשות של נשים, קורבנות אלימות, וטיפוח רגש של סולידריות כלפיהן
4. הבעת עמדה על אלימות כלפי נשים
5. טיפוח יכולת לקרוא יצירות אמנות ולפרש אותן

מהלך

- קריאה משותפת של הטקסט "מהי אלימות נגד נשים" (ראו נספח 1 עמ' 4–5 בחוברת זו)
- שאלות לדיון בעקבות הקריאה:
 - ♣ כיצד לדעתכן/ם תורם חוסר השוויון בין המינים לתופעת האלימות נגד נשים? נמקו את דבריכן/ם.
 - ♣ מה, לדעתכם/ן, מנסה הגבר להשיג מהאישה כשהוא נוקט באלימות כלפיה?
 - ♣ שער מהן הסיבות לכך שנשים, קורבנות האלימות, נשארות עם הגבר האלים? האם אתן/ם יכולים לראות הצדקה לכך? מה הייתן/ם מציעות/ים לגבר או לאישה לעשות כדי למנוע את האלימות? נמקו את דבריכן/ם.
- לחלק את הכיתה לקבוצות (ניתן לחלק ל – 8 קבוצות, כל שתי קבוצות יקבלו אותה מטלה). כל קבוצה מקבלת דף, ובו יצירה ומשימות שעליה למלא (ראו בהמשך).
- במליאה: כל קבוצה מציגה את הדיון שניהלה על אודות היצירה שקיבלה, ומציגה את היצירה שלה בעקבות הדיון והחשיפה ליצירה.
- מומלץ לתלות את העבודות היצירתיות של התלמידים במרחב הבית ספרי, ולהוסיף ציטוט או כותרת שהמסר שלהם הוא "די לאלימות נגד נשים!"

הבול כהכרזה רשמית על רעיון או מסר

בול לזכר האחיות מיראבל, פעילות פוליטיות שתאריך רציחתן נקבע כיום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים. ב-25 בנובמבר 1960 נאנסו והוכו עד מוות ברפובליקה הדומיניקנית, בהוראת הדיקטטור טרוחילו.

יום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים חל ב-25 בנובמבר מאז הוכרז על ידי האו"ם ב-17 בדצמבר 1999 כיום המיועד למאבק באלימות נגד נשים. נשים בכל רחבי העולם הן קורבנות לאונס, לאלימות במשפחה, להטרדה מינית ולעוד סוגים של אלימות נגד נשים. הצורך ביום להעלאת המודעות נובע מכך שלרוב הנתונים האמתיים אודות היקף האלימות נגד הנשים אינם גלויים לציבור, וחלקם אף אינם מדווחים לרשויות.

שאלות לדיון קבוצתי:

- תארו את הדמויות בבול: כיצד הן נראות? כיצד האמן עיצב את עמידתן, את מבטן ואת הבעות פניהן? איזה מסר רצה להעביר בעיצוב זה?
- בדרך כלל, בולי דואר שמנפיקה מדינה, באים להכריז על רעיון או מסר. הבול שלפנינו הונפק בשנת 1985, והיום הבין-לאומי למאבק באלימות נגד נשים צוין לראשונה בשנת 1999. אם כך, מהו המסר שלדעתכן/ם רצתה להעביר הרפובליקה הדומיניקנית בהטבעת דמותן של האחיות מיראבל על הבול?

חפשו מידע על נשים נוספות המייצגות את המאבק באלימות נגד נשים ועצבו בול שיבטא את הרעיונות של יום המאבק הבין-לאומי למניעת אלימות נגד נשים.

צחוקה של המדוזה

מדוזה בציור של קרווג'ו, 1597, איטליה

מדוזה הייתה דמות נשית מפלצתית במיתולוגיה היוונית, שמבטה היה יכול להפוך בני אדם חיים לאבן. על פי סיפורי המיתולוגיה, מדוזה הייתה אחת משלוש הגורגונות, שהיו מפלצות מיתיות בעלות ידי מתכת, ניבים חדים ושיער העשוי מנחשים חיים וארסיים. אחיותיה של מדוזה היו בנות אלמוות, אך מדוזה עצמה הייתה בת תמותה. ואכן, בסופו של דבר, היא נהרגה על ידי הגיבור פרסאוס. יש הטוענים כי הדמות המצוירת של קרווג'ו, היא דמותו שלו, ולא דמות של אישה.

בשנת 1975 כתבה הלן סיקסו (נולדה ב-1937) פילוסופית צרפתייה ממוצא אלג'יראי מאמר בשם "צחוקה של המדוזה". בחיבור זה סיקסו קוראת תיגר על דיכוי הנשים לאורך ההיסטוריה ומביעה את מחאתה כלפי השפה, אשר כלאה נשים בגופן ולא אפשרה להן לבטא את עצמן. היא קוראת ליצור כתיבה נשית מתוך מטרה ליצור ייצוגים של נשים. סיקסו מזמינה נשים להגדיר את עצמן על ידי הכתיבה ועל ידי הסיפור האישי שלהן. "על האישה לכתוב על האישה ולהביא את הנשים אל הכתיבה, שממנה הורחקו באלימות כפי שהורחקו מגופן שלהן. מאותן סיבות תחת אותו חוק, למען אותה מטרה על האישה להיכנס לטקסט – כמו גם לעולם, ולהיסטוריה – ביוזמתה הייחודית".

שאלות לדיון קבוצתי:

- תארו את הדמות ביצירה של קרווג'ו: הבעות פניה, ההצבה שלה על הבד, הצבעים שסביבה ועוד: איזה מסר רצה האמן להעביר באמצעות הדמות של מדוזה?
- האם, לדעתכם/ם המסר של הלן סיקסו תואם למסר של קרווג'ו? מדוע לדעתכם/ם בחרה סיקסו את דמותה של מדוזה לבטא את השתקת היצירות הנשיות? הסבירו את דבריכם/ם.

חפשו מידע על נשים נוספות המייצגות יצירות נשיות, בחרו דמות נשית אחת ועצבו כרזה עם דמותה, שתבטא את זעקתה על השתקת היצירות הנשיות.

"שושנה והזקנים" – פיתוי ואונס בתקופת הבארוק

ארטמיסיה ג'נטליסקי, שושנה והזקנים, 1610

ארטמיסיה ג'נטליסקי (1593-1652), איטליה

ארטמיסיה ג'נטליסקי הייתה בתו של הצייר אורציו ג'נטליצ'י שהושפע בסגנונו מקרווג'ו. בשנת 1612 האשים הורציו ג'נטליסקי את הצייר ששכר ללמד את בתו ציור, אוגוסטינו טאצ'י באונס בתו, בכך שהבטיח לה נישואין והפר את בקשתו ובגניבת ציורים מבית המשפחה. ידוע כי ארטמיסיה עברה חקירה קשה בזמן המשפט. חוקרי אמנות מזהים את השפעת האירוע על יצירתה.

בין ציוריה הראשונים של ארטמיסיה היה 'שושנה והזקנים' שצויר קרוב לאירוע האונס והמשפט. סיפורה של "שושנה והזקנים" מתואר באחד מהספרים החיצוניים (ספרים שלא הוכנסו לקאנון של כתבי הקודש היהודיים, אך נכנסו לכתבי הקודש הנוצריים) שהיה מוכר ונפוץ ביותר. ציירים בסוף המאה ה-16 הרבו לצייר אותו. הפיתוי של שושנה והאשמה באונס. פיתוי ואונס היו מושגים קרובים, בעיני המתבונן מתקופת הרנסנס, אך ג'נטליסקי מציירת את הנושא באופן שמבליט את ההיבט המגדרי.

שושנה אינה נמצאת בגן אלא מופרדת על ידי קיר. הדמות הנשית בעירום כמעט מלא, והיא נרתעת מהמבט של הזקנים ומפנה את הראש לכיוון אחר.

לעומת יצירתה של ארטמיסיה, הצייר טינטורטו מצייר את סיפור שושנה והזקנים כשושנה יושבת בנינוחות בגן וכלל אינה מודעת למבטם של הזקנים.

טינטורטו, שושנה והזקנים, 1556

שאלות לדיון קבוצתי:

- תארו את הדמויות ביצירה של **ארטמיסיה ג'נטלסקי**: הבעות פניהן, ההצבה שלהן על הבד, הצבעים שסביבן ועוד: העלו השערות על רגשותיהן של הדמויות – הדמות הנשית, מצד אחד, והדמויות הגבריות, מצד שני.
- השוו בין יצירתה של ארטמיסיה ליצירתו של טינטורטו תוך התייחסות למגדר, לחוויית האונס ולמשפט של ארטמיסיה.
- איזה מסר רצתה האמנית להעביר באמצעות היצירה? מה ניתן ללמוד מן היצירה על הסבל שעברה בעקבות האונס?

חפשו מידע על נשים שעברו אונס.

בחרו דמות אחת ועצבו כרזה עם דמותה, שתבטא את זעקתה על האלימות שחוותה.

יהודית: אישה נוקמת

ארטמיסיה ג'נטלסקי, יהודית עורפת את ראשו של הולפרנס, 1618

ארטמיסיה ג'נטלסקי (1593-1652), איטליה

ארטמיסיה ג'נטלסקי הייתה בתו של הצייר אורציו ג'נטליצי שהושפע בסגנונו מקראווג'ו. בשנת 1612 האשים הורציו ג'נטלסקי את הצייר ששכר ללמד את בתו ציור, אוגוסטינו טאצי באונס בתו, בכך שהבטיח לה נישואין והפר את בקשתו ובגניבת ציורים מבית המשפחה. ידוע כי ארטמיסיה עברה חקירה קשה בזמן המשפט. חוקרי אמנות מזהים את השפעת האירוע על יצירתה.

אחד מציוריה של ארטמיסיה מתאר את סיפורה של יהודית, העורפת את ראשו של המצביא הרומי שצר על ירושלים. יהודית והולפרנס הן דמויות המופיעות באחד מהספרים החיצוניים (ספרים שלא הוכנסו לקאנון של כתבי הקודש היהודיים, אך נכנסו לכתבי הקודש הנוצריים) שהיה מוכר ונפוץ ביותר, וציירים בסוף המאה ה-16 הירבו לצייר אותו.

בציור של ארטמיסיה - יהודית והמשרתת שלצידה מפגינות כוח פיזי נשי ממשי על מנת להרוג את הולפרנס.

בציור אחר, על אותו נושא, מצייר קרוויג'יו את הנשים בשלווה ובחוסר פעולה.

קרווג'יו, יהודית כורתת את ראשו של הולפרנס, 1599

שאלות לדיון קבוצתי:

- תארו את הדמויות ביצירה של **ארטמיסיה ג'נטלסקי**: הבעות פניהן, ההצבה שלהן על הבד, הצבעים שסביבן ועוד: העלו השערות על רגשותיהן של הדמויות – הדמות הנשיות, מצד אחד, והדמות הגברית, מצד שני.
- השוו בין יצירתה של ארטמיסיה ליצירתו של **קרווג'יו** תוך התייחסות למגדר, לחויית האונס ולמשפט של ארטמיסיה.
- איזה מסר רצתה האמנית להעביר באמצעות היצירה? מה ניתן ללמוד מן היצירה על הסבל שעברה בעקבות האונס?

חפשו מידע על נשים שנפלו קורבן לאלימות גברית.
בחרו דמות אחת ועצבו כרזה עם דמותה, שתבטא את זעקתה על האלימות שחוותה.

”כשאת אומרת ‘לא’, למה את מתכוונת?” אלימות נגד נשים בראי שירים ופזמונים עבריים

פעילות זו מוצעת כפעילות שלמה, כפי שהיא, בכיתה. אולם, אפשר לקחת שיר אחד או יותר ולשלב אותם בפעילויות אחרות מתוך החוברת, או ממקור אחר.

מטרות:

1. זיהוי רמזים ועדויות לאלימות מושתקת כנגד נשים
2. זיהוי סוגים שונים של אלימות כנגד נשים וזיהוי שלבים בהסלמת האלימות
3. בירור אמצעים ודרכים להימנעות מאלימות – כקורבן וכתוקפן
4. גיבוש עמדה אישית וקבוצתית על אלימות כנגד נשים

מהלך:

- מחלקים את הכיתה לארבע קבוצות. כל קבוצה מקבלת משימה, ובה אחד השירים ושאלות מנחות.
- התלמידות/ים קוראות/ים את השיר, מאזינות/ים וצופות/ים בביצוע השיר ביוטיוב ודנות/ים במסרים וברעיונות שבשיר.
- התלמידות/ים בוחרות דרך יצירתית להצגת השיר, המסרים שלו והמסקנות של חברי הקבוצה על אלימות נגד נשים בפני הכיתה.
- במליאה, לאחר הצגת ארבעת השירים דיון:
- שאלות לדיון:
- ♣ מה היו התחושות והרגשות שלכן/ם תוך כדי עיון בשיר?
- ♣ אילו עצות הייתן/ם מציעות/ים לנערות כדי שיזהו סימני סכנה בהתנהגות של גבר בסביבתן? אילו עצות הייתן/ם מייעצות/ים כדי להתרחק מן הסכנה?
- ♣ אילו עצות הייתן/ם מציעות/ים לגבר שאתם מזהים אצלו רמזים לאלימות כלפי נשים?
- ♣ כיצד היום הבין-לאומי למאבק באלימות כנגד נשים יכול לתרום למניעת אלימות כנגד נשים?

כשאת אומרת "לא" למה את מתכוונת?

מילים: דן אלמגור

לחן: סשה ארגוב

לסרטון יוטיוב

נקודות לדיון קבוצתי

- מהו האירוע / המצב המתואר בשיר?
- בשיר יש הדרגתיות בהתפתחות המצב. תארו את השלבים בהתפתחות.
- "היכנסו לנעליה" של הבת בשיר, תארו את תחושותיה, את מחשבותיה ואת כוונותיה.
- מה, לדעתכן/ם, היא צריכה לומר או לעשות כדי שכוונותיה יובנו באופן שאינו משתמע לשתי פנים?
- מבלי "להיכנס לנעליו" של הבן בשיר שער: מה לא ברור לו? מדוע? מה הוא מרגיש, חושב, מתכוון?
- מה דעתכן/ם על ההצעה בבית האחרון של השיר? חשבו על טיעונים משכנעים בעד ההצעה?
- האם לדעתכן/ם, מובילה פרשנות של "הלא" כרמז ל"כן", לאלימות נגד נשים? אם כן, כיצד?
- מהו המסר העיקרי של השיר?

משימה:

בחרו דרך יצירתית להציג את השיר, את הדיון שלכן/ם ואת המסקנות במליאה. הציגו את היצירה לדיון כיתתי.

כשאת אומרת "לא", למה את מתכוונת? למה את מתכוונת, כשאת אומרת "לא"? האם ה"לא" הוא "לא" - ובאמת אולי הוא רק "אולי, אך לא כעת", או שה"לא" הוא רק "עוד לא" אולי הוא "או", אולי הוא "בוא" כי את אומרת "לא" כל כך בחן שהוא נשמע לי עוד יותר מזמין מ"כן".

כשאת אומרת "לא" אני כבר לא יודע מבולבל ומשתגע כשאת אומרת "לא" כי אם אומר: "היא לא רוצה ממשי" אולי מחר תכריזי: "הוא חלש!" "זה גבר זה? זה סתם קטין שומע לא – ומאמין". ואם אלך אולי תאמרי "חבלי" אם אשאר אולי תגידי: "מנוול".

כשהיא אומרת "לא" למה היא מתכוונת? למה היא מתכוונת כשהיא אומרת "לא"? האם זה "לא" כזה מוחלט או שה"לא" הוא רק זמני בלבד, אולי הוא "טוב, אך לא עכשיו" אולי זהו בעצם "נו" אך אם היו אומרים רק "לא" ו"כן" אז מה בכלל היה נשאר פה מעניין...

כשאת אומרת "לא" למה את מתכוונת? למה את מתחננת כשאת אומרת "לא"? כי אם אינך רוצה בכלל בכלל תגידי לי "סיתלק כבר וחסל!" תגידי "די" או: "עוף מפה" רק אל נא, אל תגידי "לא" כי את אומרת "לא" כל כך בחן שהוא נשמע לי עוד יותר מזמין מ"כן".

כשהיא אומרת "לא" לזה היא מתכוונת, לזה היא מתכוונת כשהיא אומרת "לא" לכן ה"לא" שלה סופי, מוחלט, רק היא קובעת, לא שום בית משפט, אז תהיה לי תרגול ואל תהיה חכם גדול.

היא לא רומזת "כן", או "אולי" או "בוא" כשהיא אומרת "לא", היא מתכוונת "לא!"

ואת פתאום אישה מוכה מלים ולחן: יאיר קלינגר

לסרטון יוטיוב

ואת פתאום אישה

את נתת לו בלילות ת'לב שלך, ת'גוף שלך
היית לו גם אישה גם אהובה
איך אהבת אותו בתום נתת לו יד, נתת לו חום,
תמיד אמרת לו שאת חיה בשבילו
זאת א-ש-ל-י-ה

ואת פתאום - אישה מוכה ואת פשוט - לא מבינה
לאן נעלם הגבר שלך לאן הלכה האהבה

איך חשבת שאם תלדי לו בן
אולי הוא ישתנה והסיוט הזה כבר יגמר
את חשבת שמחוגי הזמן ישובו לאחור
והוא ישוב כמו אז לקרוא לך נסיכה
זאת א-ש-ל-י-ה

ואת פתאום - אישה מוכה...

אין לאן לפנות, לבד נושאת את הכאב
כמו סכין בלב - סכין בלב
נגמרו כל הדמעות נותר רק העלבון
כמה שזה כואב - זה כואב

ואת פתאום - אישה מוכה...

ואת פתאום אישה מוכה
ואת פשוט לא מבינה
שיש לך תקווה ויש לך מחר
הזמן שלך עוד לא נגמר

ואת פתאום אישה

נקודות לדיון קבוצתי

- מהו האירוע / המצב המתואר בשיר?
- בשיר קיימת הדרגתיות בהתפתחות המצב. תארו את השלבים בהתפתחות.
- "היכנסו לנעליה" של האישה בשיר, תארו את תחושותיה, את מחשבותיה ואת כוונותיה.
- מה, לדעתכם, היא צריכה לומר או לעשות כדי להפסיק את המצב שבו היא נמצאת?
- מבלי "להיכנס לנעליו" של הגבר בשיר, מה מעורר בו זעם, תסכול, חוסר שליטה? מדוע? ממה זה נובע?
- מה דעתכם על ההצעה בבית האחרון של השיר? חשבו על טיעונים משכנעים בעד ההצעה?
- מהו המסר העיקרי של השיר?

משימה:

בחרו דרך יצירתית להציג את השיר, את הדיון שלכם ואת המסקנות במליאה.
הציגו את היצירה לדיון כיתתי.

אישה חדשה מילים: חיים קינן, לחן: יהודה פוליקר

לסרטון יוטיוב

נקודות לדיון קבוצתי

- מהו האירוע / המצב המתואר בשיר?
- בשיר קיימת הדרגתיות בהתפתחות המצב. תארו את השלבים בהתפתחות.
- "היכנסו לנעליה" של האישה בשיר, תארו את תחושותיה, את מחשבותיה ואתכוונותיה.
- מה, לדעתכם, היא צריכה לומר או לעשות כדי להפסיק את המצב שבו היא נמצאת?
- מבלי "להיכנס לנעליו" של הגבר בשיר, מה מעורר בו זעם, תסכול, חוסר שליטה? מדוע? ממה זה נובע?
- מה דעתכם על ההצעה לאישה בשיר? חשבו על טיעונים משכנעים בעד ההצעה?
- מהו המסר העיקרי של השיר?

משימה:

בחרו דרך יצירתית להציג את השיר, את הדיון שלכם ואת המסקנות במליאה. הציגו את היצירה לדיון כיתתי.

תעזבי עוד היום בלי לומר לו שלום
את הילד תקחי, והפעם לך, הפעם לך, הפעם לך
במטוס אם צריך, במונית, ברכבת
רחוק מהר ועכשיו
את חייבת, את חייבת, את חייבת

הוא ילחש דאגה ויגיד ששגה
ויציע סליחות יקשור הבטחות
אל תקשיבי אחות, אל תתני לו לגעת
הוא לא ישתנה לעולם, לא הוא לא ישתנה
את יודעת, את יודעת, את יודעת

ואת הכאב ואת הבושה
תוליכי בשקט לחייד יבשה

את תצליחי לבד שום דבר לא אבד
והכח שלך, לא נשרף רק נחרך
תגלי מחדש את החופש מפחד
ולא תהיי עוד תלויה, בביחד, בביחד, בביחד

ולא הכאב ולא הבושה
יעידו עלייך שאת חלשה

ומן הכאב ומן הבושה
תשובי אליך אשה, חדשה

לוליטה מילים ולחן: אתי אנקרי

לסרטון יוטיוב

לוליטה את ילדה יפה
ויש לך פוטנציאל
זה לא קשור בשכל
זה טמון רק בישבן
גם העיניים לא רעות,
כן, יש לך קצת מזל
אם תתפסי את הפרנציפ
תמיד יהיה לך קל

תציגי קודם מול מראה,
אחר כך מול קהל
ואל תאכלי עוגות גבינה
זה לא טוב למשקל
תשמעי מה אני אומר לך:
לה לי לה לי... למה לך?
לה לי לה לי... אני כמו אח

לוליטה כמה את יפה
עולם מוטרף בחוץ
הזמן נתן את הפתיחה
ואת צריכה לרוץ,
לרוץ על הבמות
עם מיני ומחשוף
ואם תהיי טובה יותר
ניסע מחוץ לחוף

תעזבי אותך מתיאטרון
ושכל מסובך
לוליטה את ילדה יפה
זה המזל שלך
תשמעי מה אני אומר לך:
לה לי לה לי... למה לך?
לה לי לה לי... אני כמו אח

לוליטה כמה את יפה
הלב שלי נשבר
שעות בסטודיו למשחק,
הזמן שלך נגמר
והשנים ירוצו לך
את לא תביני איך
תקשיבי קצת לבן אדם
ש"מחבב אותך"

אז תציגי קודם כל מולי
אחר כך מול קהל
ואל תספרי לאף אחד
זה לא טוב למזל
תשמעי מה אני אומר לך:
לה לי לה לי... למה לך?
לה לי לה לי... אני כמו אח

נקודות לדיון קבוצתי

- מהו האירוע / המצב המתואר בשיר?
- האם לדעתכן/ם קיימת סכנת אלימות בהצעה של הבחור לבחורה בשיר? מהי הסכנה? מהם הרמזים לסכנה זו?
- "היכנסו לנעליה" של האישה בשיר, תארו את תחושותיה, את מחשבותיה ואת כוונותיה בעקבות הצעתו של הבחור.
- מה, לדעתכן/ם, היא צריכה לומר או לעשות כדי להימנע מסכנות, אם ישנן?
- מהן כוונותיו של הבחור בשיר? מה הוא רוצה מן הבחורה?
- מה דעתכן/ם על ההצעה לאישה בשיר? חשבו על טיעונים משכנעים בעד ההצעה?
- מהו המסר העיקרי של השיר?

משימה:

בחרו דרך יצירתית להציג את השיר, את הדיון שלכן/ם ואת המסקנות במליאה. הציגו אותם לדיון כיתתי.

חשוב לדעת!

לוליטה הוא ספרו הידוע ביותר של הסופר הרוסי ולדימיר נבוקוב, שהתגורר באותה תקופה בארצות הברית וכתב באנגלית. הספר הוא מן היצירות האהובות והמוערכות ביותר בספרות העולמית, בזכות סגנונו הוירטואוזי של נבוקוב ותעוזתו הרבה של הנושא הקשה שבו עוסק הספר - אהבתו הפדופילית של גבר מבוגר לילדה בת 12.

המושג "לוליטה" השתרש כביטוי שמשמעותו ילדה או נערה קטינה וצעירה מאוד המתלבשת ומתנהגת באופן מפתה שאינו הולם את גילה (כלומר, אישה מתחת לגיל 18 אשר להתנהגותה קונוטציה מינית).

המלצות לפעילויות ולמידע ממקורות אחרים

♣ [מערך אלימות נגד נשים באמצעות סרטוני יו טיוב - עיריית ירושלים](#)

♣ [מערך שיעור מאתר מט"ח - בין הצלולים](#)

♣ מערך שיעורים של אמנסטי ישראל - ["הגברת משנה אדרת"](#). מתוך האתר של אמנסטי ישראל

♣ [נתונים על אלימות נגד נשים מאתר הכנסת](#)

♣ [מאמר למחנכות/ים מאתר מט"ח](#)